

Catálogo de partículas modales del neerlandés

© Emile Slager 2012

En neerlandés, como en alemán, muchos adverbios pueden figurar en la oración como elementos átonos que sirven para conferir cierto sentido modal. Estas partículas modales no tienen una clara delimitación dentro de la sintaxis: son adverbios, aunque venidos a menos en cuanto a tonicidad y significado, que dentro del cuerpo de la frase se apegan a elementos tónicos. A falta de una definición clara, sirvan algunos ejemplos:

1) <i>soms</i> komt hij ons opzoeken / hij komt ons <i>soms</i> opzoeken	viene a vernos <i>a veces</i>
2) zijn analyses zijn <i>soms</i> heel overtuigend	<i>a veces</i> , sus análisis son muy convincentes / sus análisis pueden ser muy convincentes
3) zoek je je vader <i>soms</i> ? / zoek je <i>soms</i> je vader?	¿estás buscando a tu padre?
4) als je je vader <i>soms</i> zoekt, die zit daar / als je <i>soms</i> je vader zoekt, die zit daar	si estás buscando a tu padre, está ahí

En 1) y 2), *soms* es un adverbio normal, equivalente a ‘a veces’. En 1) es temporal; en 2), su significado se aparta un poco de lo puramente temporal y es más bien ‘en ocasiones’, ‘en algunos casos’. En 3) y en 4), *soms* ya es partícula modal, que sirve para subrayar que el hablante es consciente de estar mencionando solo una posibilidad, entre otras. Hay que añadir que esto solo es así si *soms* se pronuncia como elemento átono, ya que si lleva énfasis, vuelve a tener sentido temporal. En los textos escritos es frecuente, por lo tanto, que surjan ambigüedades.

5) u ontkent het, maar het is <i>wel</i> zo	lo niega, pero <i>sí</i> es verdad
6) ik heb geen auto en hij heeft er <i>wel</i> vier	yo no tengo coche y él tiene cuatro
7) ik zei maar niets meer, hij kwam er zelf <i>wel</i> achter	me callé, ya se iba a enterar

En 5), *wel* se pronuncia con énfasis contrastivo, como su equivalente español *sí*. El *wel* átono del ejemplo 6) indica que ‘cuatro’ ocupa un lugar alto en una escala numérica: él tiene muchos coches, no menos que cuatro, o: por lo menos cuatro. En 7), donde *wel* también es átono, el hablante indica que prefirió callarse, pensando que el otro ya se enteraría por sí solo. Por cierto, el *maar* que figura en este ejemplo también es partícula modal, que indica que entre varias posibilidades, el hablante optó por la de callarse.

La tabla que sigue contiene un primer esbozo de un catálogo de las partículas modales del neerlandés moderno.

al

- 1) adverbio de tiempo, pronunciado con poco énfasis, que puede referirse a hechos reales:

De sombere tijden zijn misschien al angebroken, onomkeerbaar. (NL090)

Al in de zestiende eeuw had een aantal van zijn voorouders rechten gestudeerd. (NL038)

Al in Wassenaar koos hij voor het laatste. (NL088)

pero que también puede referirse al propio texto, sobre todo en combinación con *alleen*, como en las frases siguientes, donde indica cierta jerarquía en el razonamiento:

Alleen al door dit zo neer te schrijven bega ik overigens een fout die ik zoveel mogelijk zou willen vermijden. (NL062) [énfasis en *alleen*]

De door Jane Austen gebruikte vrouwelijke archetypen alleen al verraden de huiselijke ambiance van haar verhalen. (NL029) [énfasis en *alleen*; *alleen al* modifica aquí lo que precede]

Dat dit ideaal zo zwaar beklemtoond moest worden, is op zich al een aanwijzing dat het niet altijd door iedereen als evident waardevol werd beschouwd. (NL051) [énfasis en *zich*]

Jullie zien het, ik wil graag alles vertellen wat ik weet. Vooral omdat dat toch al zo weinig is. (MRR 91) [énfasis en *toch*]

- 2) adverbio átono que se añade a una condición, cuyo significado se acerca al de (→) *tenminste*; un *zo* o *als* tiende, en estas frases, a atraer el énfasis:

Als dit al waar is, is het zeker niet altijd zo geweest. (NL100) [énfasis en *als*, no en *al*]

Zo moest hij de ambitie om predikant te worden laten varen, zo die er al geweest is. (NL065)

Annet kreeg een lachstuijp waar Joris zich niets van aan trok, als hij het al hoorde. (NL098)

De armen aten eeuw-in, eeuw-uit, brood, brij en bonen, als ze dat al hadden. (NL070)

2.1) n.b. pueden surgir ambigüedades, como en:

[Hij] groette de bibliothecaris, als die er al was (...) (NL083)

3) adverbio (pronunciado con énfasis) que se añade como elemento de refuerzo a una construcción con te:

Misschien ben ik wat al te uitvoerig geweest, in mijn ogen evenwel nog niet voldoende. (NL062)

In 1456 komt er een ordedienst in de kerk, die erop moet toezien dat er geen al te onfatsoenlijke handelingen plaatsvinden. (NL074)

[Dit] is bijgevolg geen al te populaire optie in de filosofie. (NL057) [interpretése como: bepaald niet populair]

3.1) n.b. *al* y *te* también pueden encontrarse uno al lado del otro por otras razones, lo que puede causar ambigüedad:

(...) hij voelde dat hij zich al te veel in het onderwerp had vastgebeten om het nog los te kunnen laten. (MSD 32)

- para *al* *helemaal* + negación, ver → *helemaal*

- para *al* *weer*, ver → *alweer*

- para *ook* *al*, ver → *ook*

alleen

1) puede llevar énfasis; puede ser adjetivo o adverbio, lo que ya de por sí da pie a ambigüedades

1.1) adjetivo (siempre enfático):

We konden mijn vader niet alleen in bed tillen en daarom kwamen er dames van de wijkverpleging. (GB2 110/111)

Noortje stond alleen in het midden van de deel. Zij mocht niet melken, Everingen wilde niet hebben dat ze het leerde. (NL035)

Overal in de stad waren engelen verborgen, en de bedoeling was dat je er zo veel mogelijk zou vinden. Voorwaarde was dat je alleen ging, een uur afsprak, en je naar het beginpunt liet brengen door iemand die je verder niets mocht vragen. (NPV 124)

1.2) adverbio:

1.2.1) al nivel de las partes de la oración:

'Met praten alleen schiet u niets op,' waarschuw ik. (VRE 169) [*alleen* enfatiza aquí lo que le precede]

Je hebt er niks aan, je wordt er alleen maar ongelukkig van. (MRR 144/145) [*maar* subraya aquí que ongelukkig es poca cosa, es decir, representa un punto muy bajo en la escala]

Ridders dragen geen baarden. Alleen zij die niet meer vechten dragen een baard. (NL032) [imposible añadir un *maar*]

Ik heb niet gelogen. Ik heb het je alleen niet verteld. (NL087)

1.2.2) al nivel de la oración, con sentido contrastivo, comparable con *maar*, *echter*, *evenwel* [es un típico marcador discursivo]:

'Vrijdag met een jongen staan zoenen daar. Alleen zat ik toen aan hem vast.' 'Hoezo zat je aan hem vast?' (NL098)

Ik heb geen mensen nodig die als ze gepakt worden en door de Duitsers worden ondervraagd, hun mond niet opendoen, maar mensen die alles vertellen wat ze weten - alleen, er moet voor gezorgd worden dat ze niets weten. (HDK 84)

Je begrijpt niet hoe 't mogelijk is dat twee mensen die geen familie van elkaar zijn, zoveel op elkaar lijken, maar het is toch zo. Alleen: hij heeft zwart haar en een baard. Hij is trouwens voor wat de rest betreft, heel anders dan ik. (HDK 176)

De behoefte om samen te werken werd door alle deelnemers diep gevoeld en hardop uitgesproken. Alleen hoe? (NL032)

| n.b. este *alleen* no siempre se encuentra al principio de la oración:

Zonder alcohol leef je toch onbekommerder. Wat ik misschien nog het meeste mis is de kater, want dat wilde mijn werk nog wel eens ten goede komen. Katers hebben een soort onbestemde weemoed die alles kleurt wat je ziet. Je moet zo'n kater alleen goed kunnen hanteren. (NL076) [= *alleen* moet je...]

Ik stel me alleen liever niet voor hoe Lidia het zou opvatten, mocht ze er lucht van krijgen. (NL095) [= *alleen* stel ik...]

- para *alleen* *al*, ver → *al*

- para la oposición *alleen* (*maar*) <> *alleen* y *maar*, véase → *maar*

alweer

1) adverbio sinónimo de *weer*, *nogmaals*, *opnieuw*:

En kijk eens aan, alweer een bergbeklimmer ontmaskerd. (NL043)

1.1) la idea de repetición también se puede referir al propio texto ['otro caso de lo mismo']:

In de schakelklas kreeg ze voor het eerst Frans, wat alweer een taal bleek die haar lag. (NL050)

Een heuvelrug, iets zuidelijker, heette de Fläming, met als hoogste top de Golm - ook al weer een Slavisch woord. (NL083). [énfasis solo en *ook*]

2) hay casos donde *al* no refuerza a *weer*, sino al revés:

Ik zocht mijn mooiste broek uit, maar dat was toevallig de broek die ik alweer twee weken aanhad.

Ook die trui droeg ik alweer een week of wat, maar toch was dat het beste wat ik had (...) (GB2 77)
Deze laatste boeken zijn al weer een stuk duurder. (NL084)

Het laatste boek, waarin de liefde tussen twee jongens op Eton centraal staat, is al weer veel uitgesprokener dan de eerste in de rij. (NL084).

De Roomse moederkerk en haar weggelopen kinderen houden een familiereünie, en vieren de eerste verjaardag van De Nieuwe Bijbelvertaling. Dat diezelfde vertaling een jaar geleden door orthodox Nederland met verontwaardiging ontvangen werd, is men (gelukkig) al weer vergeten. (NL032).

3) hay frases donde el mismo ook (al) weer (pronunciado con poco énfasis) indica que uno está buscando en su memoria o le pide al interlocutor que le ayude a recordar algo:

hoe doe/deed je dat ook (al) weer?

wat kwam ik hier ook (al) weer doen?

wie is/was dat ook (al) weer?

hoe zat dat ook (al) weer met die man?

wanneer was dat ook (al) weer?

Als hij 's ochtends de badkamer binnenloopt om zich te scheren en de asielzoeker in bad ziet liggen, moet hij zichzelf weleens herinneren aan wat hij hier ook alweer doet. (GAZ 102/103)

3.1) observe el uso del imperfecto, que no necesariamente se refiere al pasado:

wie was jij ook (al) weer?

3.2) además de ook, o en lugar de él, se puede usar en estas frases un toch (átono también):

hoe [doe/deed] je dat toch (ook) weer?

wat kwam ik hier toch (al) weer doen?

anders

1) adverbio de modo [*verschillend, op een andere manier*]:

Niet alleen klokken gaan anders lopen wanneer men ze grote snelheden geeft, ook alle andere levenloze en levende mechanismen zoals het menselijke hart. (NL059)

Het is moeilijk je voor te stellen hoe het anders had kunnen lopen. (NL091)

Nou ja, elk boek van mij is anders. (NL089)

Hij zou de klokkenmaker tegen het lijf kunnen lopen, of iemand anders die hij kende. (NL037)

Vertoon jij je kunsten maar ergens anders. (NL081)

2) adverbio de tiempo [*andere keren, bij andere gelegenheden*]:

Jopie, anders zo geduldig en stil, was kwaad en hilde (...) (NL078)

Mildreds anders zo zachte ogen spoten vuur. (NL087)

3) adverbio negativo [*zo niet, als dat niet zo is/was*]:

Loop vooral rechtdoor naar het huisje van Oma. Anders verdwaaal je in het bos en in het bos zit de Boze Wolf. (NL061)

Hoe zou ik anders al die weken met een parachute door de lucht hebben kunnen zweven? (NL087)

'Waarom moet ik lief zijn als jullie zo gemeen zijn tegen elkaar?' 'Omdat jij anders op je donder krijgt, daarom,' zegt de Muizenkoning. (NL080)

4) adverbio, pronunciado con poco énfasis, que significa *in tegenstelling tot wat je zou verwachten (bijvoorbeeld op grond van wat jij daar zegt)* y que por lo tanto es comparable con *toch*:

'Meestal nam jij de foto's,' zegt ze. (...) 'Een beste fotograaf was ik anders niet.' (BHS 60)

'Als ik hier de deur uitga denk ik steeds dat het afgelopen is en ik er niet meer in kom. Ik raak jou toch kwijt.' 'Ik had me anders op de eeuwigheid ingesteld.' (PWE 210)

4.1) en otros casos funciona como marcador discursivo cuyo significado se aproxima al de *overigens*:

Mijn vrouw kreeg het nieuws niet zo maar dadelijk voorgeschoteld, maar moest geduld oefenen tot ik gesoupeerd had. (...) Ik heb anders een beste vrouw, die bovendien een voorbeeldige moeder is. (EKA 437).

best

1) adverbio de sentido moderadamente ponderativo:

ik wil dat best doen

hij is al best groot, hè?

Ik verlang best naar de lente, jij niet? (BHS 11)

Dat is best mogelijk. (EKA 442)

Albert, met wie hij in de fabriek best overweg kon, behandelde hem op Moendjoel koeltjes (...) (HHT 442)

Ik wil de Mabo-berg best eens bestijgen, zei ik. Het klonk voor mijn doen heel positief. (NL085)

Eigenlijk had je best een kerststukje voor je oude leraar mee mogen brengen. (MRR 138)

1.1) en todos estos ejemplos lo que se pondera es algo positivo o neutro; en un ejemplo como el siguiente choca la yuxtaposición de *best* y una expresión despectiva:

Hij is wat dat betreft best een eikel. (NL049) [*toch eigenlijk wel een eikel*]

dan

1) partícula comparativa, como en: *groter dan; (n)iets anders dan*:

Ik doe niets liever dan urenlang winkelen, bij voorkeur in schoenwinkels. (NL096)

[Ze kookte altijd] op z'n Indisch, dus net iets anders dan in Hollandse kringen. (NL050)

2) adverbio que encabeza, después de una condición, la consecuencia:

'Als er één geloof is dat standhoudt in Nederland, dan is dat het geloof in de aanstaande crisis van onze democratie. (NL088)

Was je van adel dan dronk je wijn. (NL032)

Mocht ik er ooit nog eens achterkomen dan zal ik dit in een Naschrift vermelden. (NL032)

3) adverbio de sentido temporal, pronunciado con énfasis:

Ik ken het spel, zei in 1868 de Ethiopische keizer Tewodros II niet lang voor hij verslagen werd door een Britse invasie en zelfmoord pleegde. Eerst de handelaars en de missionarissen, dan de ambassadeurs, dan het kanon. (NL064) [vervolgens]

Dat soort opwellingen krijg je altijd. Dan is iedere verdere discussie ook zinloos. (NL076) [in dat geval]

3.1) con pérdida del sentido temporal, pero manteniendo la idea de *in dat geval*:

je wilt dit dus niet, maar wat wil je dán?

als je dit niet wilt, wat wil je dan wél?

[repassando las fotos de Kathy] Van één jonge Kathy, op een losliggende foto, vroeg Laura me speciaal of ik die dan misschien herkende (KKD 44/45)

3.2) en frases como las siguientes, que formulan un suceso largamente esperado, le queda al adverbio, pronunciado ahora con poco énfasis, algo de su sentido temporal:

daar ben je dan/daar is hij dan

dit is hem dan

Eindelijk was het dan zover. (MRR 60)

[a este *dan* se le puede añadir un *eindelijk*, que también puede sustituirlo]

4) como adverbio átono, *dan* puede figurar en preguntas donde subraya que lo que se formula es consecuencia de lo que dice el interlocutor:

ben je dan niet boos meer? [mag ik uit je woorden concluderen dat je niet boos meer bent?]

ben jij dan een dochter van Piet? [betekent dat dat jij een dochter van Piet bent?]

Mammie stelde ons gerust en zei dat hij [de vader] ergens ondergedoken zat. Maar waar? En waarom had hij zich dan nog steeds niet gemeld? (DID 87) [als dat zo was, dan had hij toch een seintje kunnen geven?]

4.1) también en una pregunta, el adverbio átono *dan* puede indicar que se pide una explicación:

maar wat betekent dat dan? [verklaar je nader: wat betekent dat?]

maar wat was daar dan zo leuk aan? [het ontgaat mij waarom dat zo leuk was, geef uitleg]

"[In de Elsevier] staat een heel artikel in over de nieuwe spellingwijziging." "Komt er een nieuwe spellingwijziging dan?" "Ja nou, het is weer heftig hoor!" "Wat schrijft de Elsevier daar dan over?" (NL031)

'Ze was toch zijn lievelingetje?' 'Ja, letterlijk.' (...) 'Wat is er dan gebeurd?' vroeg ik (...) (DID 136/137)

4.1.1) a este *dan* lo refuerza a veces la partícula *wel*:

Hoe lang zou het nog duren voordat [zij] zich eens afvroegen of dat raam, hoog in de muur, ook bij een kamer hoorde en wie daar dan wel woonde? (NL035)

Haar stem klonk schor toen ze vroeg: 'Mevrouw, woont hier iemand die Nico heet?' 'Zo, zo!' riep de vrouw. 'Iemand die Nico heet! En waar moet je die dan wel voor hebben?' (NL035)

5) en una frase con imperativo, se formula con *dan* que el encargo es consecuencia de lo dicho u observado:

(...) op de bewaarschool mag dat niet, linkshandig knippen. De strookjes voor het matjes vlechten worden lelijk, ongelijk van breedte en lengte. De juf buigt zich naar me over. (...) Ga jij de potlodendoos dan maar halen, Maarten, zegt ze zacht en ze veegt mijn mislukte vlechtwerkje van tafel. (BHS 12) [por ser zurdo, el niño no sabe manejar bien las tijeras, la profesora le da un encargo sustitutivo, atenuado con *maar*]

6) como adverbio átono, *dan* figura en frases en las que algo se acepta como verdad, para luego rechazar la consecuencia de lo mismo:

hij mag dan afgestudeerd zijn, maar voor mij is het een stommeling

De hogere kringen vonden de aardappel dan misschien wel geschikt voor boeren en het mindere volk, maar niet voor de fijne ingewanden van de betere standen. (NL070)

Ik ben dan wel geen moedertaalspreker van het Engels, maar ik kan toch meestal wel volgen waar zo'n nummer over gaat. (NL031)

Waarom bedient u zich van uw moeders [meisjesnaam]? Al kon uw vader door oorlogsomstandigheden dan niet met uw moeder huwen, hij heeft u wettelijk erkend. Hij was bijzonder trots op u toen u geboren werd. (DID 93)

[Hij was auteur van succesvolle artikelen, romans en toneelstukken], al is zijn poëzie dan niet hemelbestormend. (NL050)

7) la combinación *dan ook* se usa de varias formas; la encontramos por ejemplo en una frase que explica lo que se ha dicho anteriormente, o, al revés, en una frase cuyo contenido se presenta como explicable a base de la información anterior:

Lotte begreep al gauw dat ze bij een verwante stam terecht was gekomen: die der langneuzigen. Het stamhoofd leek sprekend op haar eigen vader. (...) Hij was dan ook een volle neef van haar vader (LTW 35) [esto último explica lo que le antecede]

Onze moeder klaagde niet. 'Positief denken,' zei ze, over het kamp sprak ze dan ook zelden. (DID 77) [esto último es comprensible si se tiene en cuenta lo anterior]

(...) in 1959 rekende men uit dat de aanschaf van een televisie ongeveer twaalf bioscoopbezoeken per jaar minder betekende en tussen 1960 en 1962 daalde het aantal bioscoopbezoekers dan ook van 54 miljoen naar 42 miljoen (NL092) [idem]

Zij hadden gebloeid, de Hollanders [i.e. de familie Hollander], zoals de stad had gebloeid en als de stad hadden zij zich op het Westen gericht, op het moderne en het nieuwe. Zij hadden zich, met de stad, geopend voor de wereld. Zij hadden zich ook, als de stad, diep en stevig geworteld gevoeld in het Hollandse land. Toen de achtste en de negende generatie dan ook aan boord van het schip stonden dat hen in 1939 van Rotterdam naar New York zou brengen, was het afscheid meer dan het verlaten van een plaats. Het was de hervatting van de trek, het verlies van de plaats die hen wortel had laten schieten in de wereld. (MIB 112) [aquí el dan ook se encuentra en un lugar inesperado (pero no necesariamente incorrecto); la frase 'normal' sería: ...was het afscheid dan ook meer dan...]

7.1) en una pregunta como *waarom doe je dat dan ook?* [con énfasis en *doe*, pero no en *dan ook*] se percibe la sugerencia de que el interlocutor podía saber que no debía hacerlo:

Neem mij niet kwalijk dat ik een ogenblik gedacht heb dat jij het was. Maar waarom lijkt jij dan ook zoveel op de ware zonder hem in werkelijkheid te zijn? Het is je eigen schuld. (HDK 173)

7.2) n.b. la confluencia de *dan* y *ook* puede ser casual, como en:

Een universele theorie zou helemaal niet betekenen dat dan ook meteen alle natuurverschijnselen verklaard zouden zijn. (NL059)

Het was te veel voor me: aan de dijk gezet, en dan ook nog besodemieterd met de centen... aangebracht bij de politie... (NL054)

- para fórmulas como *wie dan ook; hoe dan ook; van welke aard dan ook* (con énfasis en la palabra interrogativa, *wie, hoe, welke* y opcionalmente también en *ook*), véase → *ook*

8) en lenguaje formal, la construcción *dan wel* tiene carácter disyuntivo, o sea, es equivalente a *o*; compárese la frase *al dan niet*, en la que un mero *dan* significa lo mismo:

Natuurlijk moeten u en ik dit met een korrel zout nemen, omdat wij niet weten over welke (actieve dan wel passieve) geografische kennis Bertrand de Bar-sur-Aube beschikte. (NL032)

Net zo min als Osewoudt weet de lezer of Dorbeck al dan niet bestaan heeft. (NL100)

8.1) n.b. la yuxtaposición de *dan* y *wel* también puede ser un hecho casual, como en:

'[Kun je] water koken?' 'Nee.' 'Wat kun je dan wel?' (NL081) [pronunciado con énfasis en *wel*]

eenmaal, ver → n(o)u § 2.4.4

eens

[se pronuncia de dos formas, la plena, fonéticamente /ens/, y la reducida, con schwa, fonéticamente /əns/; en estilo informal, la forma reducida se representa opcionalmente con 's]

1) adverbio de tiempo:

[Anderen sluiten zich af en wensen in niets] herinnerd te worden aan wat eens had plaatsgevonden. (NL062)

Eens vertelde zij in een gezelschap waarvan ik deel uitmaakte, hierover een anekdote. (NL044)

Ik zou u graag eens willen ontmoeten om dan mondeling over die verschillende punten wat te discussiëren. (PWE 113/114)

1.1) algunas expresiones cuantitativas con eens tienen carácter temporal:

Pia hing dus nogal eens over ons hekje. (NL078)

Hij wist precies wat hij moest doen; de klokkenmaker had het hem meer dan eens geweest. (NL037)

Ik heb wel eens gelezen hoe je een kat kunstjes kunt leren. (NL031) [alguna vez, puede ser una o varias]

2) junto a un imperativo, eens suele funcionar como atenuante:

kom eens langs als je in de stad bent [temporal y modal a la vez]

luister eens [solo atenuante]

kom eens hier [idem]

Doe eens wat rustiger. (NL036) [idem]

2.1) la misma ambigüedad se observa cuando se formula una propuesta o un consejo:

weet je wat jij eens moet doen?

Rachel zegt dat ik eens een brief moet schrijven, of een dagboek moet beginnen. (RXN 216)

zal ik je eens wat vertellen?

je mag wel eens wat vriendelijker tegen hem zijn

2.1.1) ciertas combinaciones con eens demuestran el mismo paso de elemento temporal a modal:

ik wandel daar wel eens [soms, als het zo uitkomt]

ik koop daar wel eens een broodje [idem]

ik stap maar eens op [modal, para quitar brusquedad a la decisión]

je mag het wel eens proberen, hoor [por ejemplo, al cederle a alguien un utensilio]

En ga je nu eindelijk eens scheren. (BHS 38)

Laten die taalkundigen toch eens ophouden met hun kunstmatige regeltjes. (NL031)

Stel nu eens het geval dat ik heel misschien gelijk heb (...) (NL032)

2.2) en estilo conversacional incluso se les puede añadir een keer a las partes subrayadas de estas frases:

ga je nu eindelijk eens een keer scheren

3) en combinación con niet, eens puede ser temporal o modal:

hebben wij elkaar niet eens ontmoet op een vergadering? [temporal; pronunciado opcionalmente con schwa]

je hebt me niet eens aangekeken [ni siquiera, modal; pronunciado obligatoriamente con /e/]

3.1) en un texto escrito pueden darse por lo tanto ambigüedades como:

kun je niet eens gewoon eten? [con schwa: forma suave de decir *por favor, come normalmente*; con e: *¿ni siquiera sabes comer normalmente?*]

eerder

1) adjetivo o adverbio temporal:

[Hij had] in een eerder boek Den Uyl dezelfde verwijten gemaakt. (NL088)

Terwijl andere landen uit eerdere ervaringen harde lessen hadden getrokken (...) (NL039)

Degene met wie ik eerder getelefoneerd had, bleek de situatie goed te hebben ingeschat. (NL032)

2) adverbio sinónimo de 'veeleer' (español *más bien*, francés *plutôt*):

Osewoudt liep achter hem aan, maar eigenlijk was het eerder schuiven. (HDK 82)

Maar hij liep eerder vlugger dan langzamer. (HDK 46)

'Waarom moet jij eigenlijk Edwinems dood wreken? Dat is eerder de taak van mannen uit het westen. (DWW 20)

3) delante de un adjetivo inacentuado, eerder puede llegar a significar lo mismo que tamelijk:

Deze eerder slappe houding kon echter niet beletten dat (...) (NL079)

(...) als de leraar de stof attractief voorstelde, werkte ik goed mee, anders was ik een eerder middelmatige leerling. (NL079)

De straat, en vooral het grote stadsplein, was een echte aantrekkingspool voor stedelingen die voor het overige samenhookten in eerder smalle stegen en straten met opgehoopt stinkend afval. (NL051)

| distingase pues entre eerdere negatieve ervaringen y eerder negatieve ervaringen

eigenlijk

1) adjetivo o adverbio que subraya la exactitud de lo que se dice, comparable con *om precies te zijn, om de waarheid te zeggen, op de keper beschouwd* etc.:

Dit in tegenstelling tot het eigenlijke Wimmenum, dat nu onder de gemeente Egmond-Binnen ligt.

(NL066)

De steiger is eigenlijk een vlot dat met metalen ringen aan een aantal palen langs het botenhuis is vastgemaakt, zodat hij omhoog en omlaag kan schuiven met de waterstand in de rivier. (BOW 9)

Wat was zijn verdienste eigenlijk? (MSD 17)

Ze lacht en ook Vera lacht wat. Misschien is alles ook wel grappig, al zie ik niet precies in wat er eigenlijk te lachen valt. Maar enfin... (BHS 39)

De laatste weken [voor haar dood] wilde Ada eigenlijk geen bezoek meer ontvangen (...) (DID 56)

(...) deze laatste paar dagen moet er nog hard gewerkt worden, zodat ik geen tijd meer zal hebben voor deze notities. Maar intussen weet je eigenlijk alles. (MPU 209)

Als hij er goed over nadacht was Arnold eigenlijk sinds die tijd een beetje vervelend geworden. (NPV 95)

(...) als Shura liet horen hoe een Beethovensonate eigenlijk gespeeld hoort te worden. (TPJ 129)

2) otro matiz que se percibe en el adverbio eigenlijk es *volgens de normen, volgens wat verstandig is*, usado frecuentemente en contextos donde se mencionan infracciones a las mismas normas:

Eigenlijk moet de architect alles in eigen handen houden, maar dit blijkt in de praktijk onmogelijk. (NL079)

Ik bewaar het biljet in een speciale enveloppe, waar '1 rubel' op staat, maar het hoort eigenlijk onder glas. (NL083)

'Eigenlijk moeten we je ouders een brief schrijven,' zeiden ze [i.e. mis profesores]. (GB2 71)

3) muchas veces eigenlijk indica que el hablante da un giro inesperado a su discurso; se puede tratar de un pensamiento que no se le había ocurrido antes o que no se atrevía a expresar (cfr. *trouwens*); por su carácter, este eigenlijk puede ser considerado un típico marcador discursivo; se pronuncia sin acento o con poco énfasis, salvo en el último ejemplo, donde se encuentra en posición inicial:

Opeens was ik bang dat papa zou binnenkomen met een zakenrelatie. Hij zou mij toeknikken, bijna ongemerkt en daarna negeren. Pas drie dagen later zou hij plotseling zeggen: 'Wat deed jij eigenlijk in De Vier Rozen?' (JGK 35)

Vlak bij de trein gekomen, vroeg zij: - Weet je eigenlijk wel waar het om gaat? (HDK 120)

'Zeg Muis, hoe is je achternaam eigenlijk?' 'Dat spreekt vanzelf, die is Muizenkoning.' (NL080)

En zijn stiefvader luistert ademloos. Nou ja, buiten adem eigenlijk. (NL036)

Het huis is van de IMCO. (...) Toen ik gepensioneerd werd mocht ik van de IMCO in het huis blijven wonen. Eigenlijk is er nooit over gesproken. Ik bleef gewoon de huur overmaken aan een makelaarskantoor in Boston en verder veranderde er niks. (BHS 29)

even

1) adverbio que en construcciones comparativas indica igualdad; se pronuncia con énfasis:

Die tijd, 't was allemaal even somber. (NL089)

Paniek kan even verlamdend werken als welk zenuwgas dan ook en besmettelijker zijn dan welk virus dan ook. (NL044)

2) adverbio capaz de llevar énfasis que indica un corto lapso de tiempo; puede tener como significado secundario el que algo se puede hacer sin esfuerzo o sin problema:

'Er rommelt iets in de verte,' zei tante Janna. Dat is al begonnen voordat de zon opkwam. Ze waren allemaal even stil om te luisteren. (NL035)

Je bent de laatste tijd zo onrustig. Je doet dingen die je je even later niet meer herinnert. (BHS 50)

De agent stak allebei de kaarten in zijn zak en zei: - U moet toch maar even meegaan. (HDK 145)

Twee jonge vrouwen vroegen of ik een foto van ze wilde nemen. (...) Ik had een hoorntje met één bolletje citroenijs in mijn hand. 'Wacht maar,' zei de ene, 'ik houd dat wel even vast.' (JGK 79)

Hoffman had zijn buik vol van linkse types met een Nederlands paspoort die de wereld wel even opnieuw zouden indelen. (WHH 75)

3) un even inacentuado puede llegar a ser una partícula modal que se puede usar en vez de *eens* o en combinación con *eens*:

En net dacht ik dat ik m'n langste tijd geleefd had, toen we mijnheer Kleimans stem hoorden zeggen: 'Doe even open, ik ben het.' (FAH 57) [sustituible por *eens* (*even*); carece ya de sentido temporal]

'Ga maar even een uurtje liggen,' zegt ze. (BHS 65) [*een uurtje* da la medida del tiempo, *even* es solo atenuante]

4) delante de ciertas preposiciones, un even acentuado indica una distancia corta:

Zijn benen bungelden buiten het bed even boven de vloer. (NL085)

We bezochten de fabriek van Van Nelle, even buiten Rotterdam (...) (NL079)

Daar, even voorbij de hoek. (NL035)

5) el adverbio *even(z)goed* (grafía más usual que *even zo goed*) tiene dos sentidos; puede significar *net zo goed*, *net zo zeer*:

(...) voor mij is het in zekere zin ook makkelijker als ik de boeken niet naar huis hoef te slepen. Ik gebruik veel tijdschriften en die paar bladzijden die je van zo'n tijdschrift nodig hebt, kan je evengoed ter plaatse bestuderen. (NL083)

Daarom hebben we nu de provincienaam Flevoland gekregen, hoewel Flevumland evengoed gekund had. (NL066)

Dit probleem, de spanning tussen het streven van de vorst naar centralisatie en het streven van de

landsdelen naar grotere zelfstandigheid, speelde in Frankrijk evengoed als in de Nederlanden. (NL056)

5.1) otro significado que tiene even(z)goed es de niettemin, toch, met net zoveel recht:

(...) toen ik vier was en naast het kaboutershuis op de kleuterschool werd gezet maar evengoed bleef krijzen dat ik naar mijn moeder wou. (NL036)

Maar evenzogoed kun je je verwonderen over de aandacht en de nieuwsgierigheid van al die mensen... (VN 14/02/11)

Er rijden [dan] bijna zoveel auto's, schoner en stiller dan nu, maar evenzogoed bijna twintig miljoen auto's. (NL087)

Knap, evenzogoed, hoe de minister oorzaak en gevolg weet om te [draaien.] (VN 14/05/11)

gewoon

1) adjetivo y adverbio con significado equivalente al de (zoals) gebruikelijk, waar niets bijzonders mee is:

(...) in reclametaal zit vaak een grammaticaal eigenaardigheidje dat de aandacht van de argeloze consument net iets langer vasthoudt dan gewone taal doet. (NL031)

Toen ik gepensioneerd werd mocht ik van de IMCO in het huis blijven wonen. (...) Ik bleef gewoon de huur overmaken aan een makelaarskantoor in Boston en verder veranderde er niks. (BHS 29)

Ze zegt boet in plaats van schuur omdat ze uit Noord-Holland komt, uit Alkmaar, net als ik. Maar ik zeg gewoon schuur. (BHS 11)

Als hij allang in het bos verdwenen is, sta ik daar nog te kijken naar het roerloze lichaam op de open plek. Naar het verwrongen, dode gezicht in het zand, naar het lege omhulsel dat een paar minuten geleden nog gewoon Isabel was. (VRE 123/124)

'Daar [in Breda, waar we woonden] hadden we zo een [onderduik-]adres. Hier kennen we niemand'. 'We hadden daar misschien gewoon bij de burens kunnen gaan zitten', zei ik. (MBK 68)

1.1) el adverbio puede llegar a tener el sentido derivado de simplemente:

Ik vroeg me af of dat nu zijn vriendin was of dat het gewoon een vriendin was. (NL098)

Het ziet er erger uit dan het is. Gewoon een schrammetje. (NL094)

In die dagen vond ik het leven sowieso akelig vermoeiend, maar volgens mijn vader was ik gewoon aartslui. (NL087)

(...) maar om dat te weten was hij nog te jong, of gewoon te dom. (NIN 50)

'Een van die twee kerels dook over de motorkap heen, gewoon dook er zo overheen. Die had daar ervaring mee, een lenige kerel was dat. (WHH 102)

1.2) el mismo gewoon lo encontramos pospuesto al término al que se refiere:

'Wat is er toch met je?' 'Niets. Ik hou gewoon van een wijntje.' 'Onzin. Als je zoveel drinkt, hou je niet "gewoon" van een wijntje, dan heb je alcohol nodig. En wie alcohol nodig heeft, heeft een probleem.' (VRE 53) [con énfasis en hou]

Waar Hameln vandaan kwam, wist eigenlijk niemand. Op een dag was hij er gewoon. (NL087) [énfasis en was]

Dit gaat slecht aflopen, ik wéét het gewoon. (NL087)

1.3) se usa mucho delante (y alguna vez detrás) de un término fuerte del que se señala que no es excesivo:

ze is gewoon geniáál!

zálig gewoon!

1.4) en cuanto a significado, este gewoon [simplemente] se acerca bastante a nu eenmaal [lo que no tiene remedio]:

hij is nu eenmaal een lafbek/hij is gewoon een lafbek

dat is nu eenmaal zo/dat is gewoon zo

helemaal

1) adverbio de grado:

(...) helemaal achteraan kwam Anna, vaag zichtbaar (...) (LTW 42)

'We hebben nog nooit pekingeend gegeten', zei Milena. 'Nee,' zei Andrea, 'we moesten helemaal naar Wenen om de pekingeend te ontdekken.' (JGK 101)

Het kostte hem twee, drie dagen maar nu is Beck helemaal gewend aan zijn bed onder de kapstok. (GAZ 102)

Ik raakte daar helemaal high van. (NL089)

2) una negación puede ser enfatizada por un helemaal que la precede; añadirle el adverbio al enfatiza todavía más (het allerminst, het minst van al):

Op de dag dat Roorda beweert jou ontmoet te hebben in het Vondelpark, was jij helemaal niet in het Vondelpark. Want je was bij Meinarends in Leiden, klopt dat? (HDK 200) [énfasis en was]

Omroepbonzen kijken helemaal nergens tegen op, en al helemaal niet tegen kunst. (NL043) [énfasis en helemaal]

(...) mijn ouders waren immigranten met weinig sociale contacten, al helemaal niet met nederlanders. (MSD 33) [idem]

2.1) n.b. obsérvese la diferencia entre niet helemaal y helemaal niet, como en:

-Je moet weten, zei hij, dat ik Labare niet helemaal de waarheid heb verteld. (HDK 175)

het zit me niet helemaal lekker ≠ het zit me helemaal niet lekker

3) en oraciones interrogativas, helemaal puede tener un matiz despectivo:

(...) *dus wat stelde deze demonstratie nu helemaal voor?* (NL038) [*niets immers?*]

Wat is dat Internet nou helemaal? (NL087) [*niets immers?*]

Het stuk is verlokkelijk geschreven, maar ook zeer degelijk. Daarom had ik niet iemand als u verwacht, meer een serieuze, wat stijve en zeker een wat oudere studente. Want hoe oud bent u helemaal? (PWE 124) [*ik had niet zo'n snotneus verwacht*]

immers

1) adverbio pronunciado con poco énfasis, se usa al mencionar o recordar un argumento ya conocido (comparable con → *tenslotte* y con *toch*):

Ik hoefde toch niet zo angstvallig mijn best te doen [zei ze], als kind van echte totoks kon mij immers niets gebeuren! (HSO 133)

Osewoudt verbaasde zich dat zij de deur van de kelder, die immers gebarricadeerd hoorde te zijn, zomaar konden openmaken. (HDK 181)

Ze had me verteld dat ze zich nooit waste. 'Ik ben immers niet vuil', zei ze. 'Ik trek iedere week schoon goed aan'. (MBK 115)

1.1) el mismo *immers* sí se enfatiza cuando no está dentro de la oración, sino antepuesto a la misma:

Ik wachtte in spanning af. Immers, voor mij was het toen al duidelijk dat de Rasool spelende persoon niet de schrijver kon zijn. (NL090)

2) en una pregunta, *immers* (igual que *toch*) sirve para pedir la conformidad del interlocutor; en un texto escrito, esto puede servir como recurso retórico:

Het ging immers zo goed met de economie? (NL088)

Waarom wordt dit alles hier opgerakeld? Beelden van zwarten zoals hier afgebeeld en beschreven behoren immers tot het verleden? Om te beginnen is dit niet het geval, net zomin als racisme in de westerse wereld tot het verleden behoort. (NL064)

intussen

1) adverbio puramente temporal, equivalente a *in de tussentijd*, *inmiddels*, *onderwijl*, como en:

Wie ziek werd moest naar het ziekenkamp, klaar! Daar zou het kind misschien sterven of genezen, dat hoorden ze later wel. Het leven ging intussen verder. (BKS 95)

(...) *deze laatste paar dagen moet er nog hard gewerkt worden, zodat ik geen tijd meer zal hebben voor deze notities. Maar intussen weet je eigenlijk alles.* (MPU 209)

2) como significado secundario se le adjunta la idea (explícita o no) de *overigens*, *toch*, *niettemin*:

Nee, het beste is nu onmiddellijk weer Wenen te bellen en te bekennen, dat hij een stommitieit heeft begaan die zij maar beter kan vergeten; intussen is dan toch de boodschap overgekomen, dat voor hem de zaak nog steeds niet is afgedaan. (MPU 257)

(...) *na een aantal jaren vond Yemni dat het theater een te grote wissel trok op zijn tijd. Hij had er intussen wel zijn talent voor dialogen mee aangescherpt (...)* (NL050)

Al twijfelend aan het belang van natuurlijke selectie heb ik intussen de grootste moeite niet zelf te worden weggeselecteerd. (NL055)

3) en última instancia queda, en algunas frases, solo ese matiz de *overigens*, *toch*, *niettemin*:

Hoge cijfers op het rapport leverden niet alleen toegeeflijk gedrag van leraren op, maar ook een beurs vol zloty's bij de familie. Dus betoonde hij zich een ijverige Pool te midden van andere Polen. Aan zijn loyaliteit ten opzichte van zijn Joodse familie deed dat gedrag intussen weinig af. (NL050)

Tot ver in de achttiende eeuw vinden we immers op Hollandse of Hollands-geïnspireerde zeekaarten nog heel vaak 't Skagerrak of Kattegat geschreven. Intussen heeft niet iedereen de Nederlandse oorsprong van de naam Kattegat willen accepteren. (NL066)

Ooit zal zij zich ergeren aan de zes, zeven paar vuile sokken rond ons bed. En ik zal mij boos maken omdat zij steeds het gas aan zal laten staan. Waarna zij uit wraak vroeg gaat slapen en ik een late film verkies boven intimiteit. Ik ben een sukkel dat ik dat denk. Maar ik denk het intussen wel. (NL087)

juist

1) adverbio temporal que indica lo que sucede justo en el momento en cuestión o inmediatamente antes:

De juist gereedgekomen conceptbalans over '68 lag op tafel. (NL077)

2) la secuencia *nog juist* significa lo mismo que *nog net*:

Mijn vader sprong toen gekleed te water en kon juist haar hand grijpen. (MBK 39)

3) adverbio focalizador, es decir, que indica lo que merece especial atención; lo que se focaliza exactamente depende de la entonación de la frase, lo cual puede causar ambigüedad en un texto escrito:

De Reformatie begint dan ook niet in 1517, zij eindigt dan juist. (NL044)

Olaf knikt en kijkt bedachtzaam de rook van zijn sigaret na voor hij het onderwerp aansnijdt dat ik juist uit alle macht probeer te omzeilen. (VRE 76)

Het zou hem niet verwonderd hebben als Ridder Fitol hem had verboden te gaan, maar een ogenblik later meende hij dat hij zich dit had verbeeld. De burchtheer lachte juist vriendelijk, sloeg hem op de

schouders en wenste hem joviaal een goede reis. (DWW 93)

Lotte lag in de tuin, in een withouten prieeltje dat op een draaibare as rustte, zodat het naar believen in de richting van de zon of juist ervan af kon worden gedraaid. (LTW 34)

'Mooi,' zegt Beck, 'heel mooi... Ik heb me altijd omringd met idealisten, juist omdat het mij daaraan ontbreekt. (GAZ 104)

Is de wereld niet evengoed, nee juist daardoor naar de Filistijnen gegaan? (MRR 114)

3.1) este juist se refuerza a menudo con nu/nou (zie ook → nu/nou):

Wie zijn eigen projecties kan corrigeren, is niet psychotisch. Het is kenmerkend voor de psychotische patiënt, dat hij daartoe nu juist niet in staat is. (NL073)

Ik zou mij toch in iets moeten specialiseren. Maar waarom nou juist daarin? (NL089)

3.2) n.b. no se confunda este nu juist con juist nu (*precisamente ahora*)

maar

1) conjunción adversativa:

ik ga nu, maar ik kom vlug terug

Achter elkaar liepen zij door een koele, maar benauwd ruikende gang. (HDK 34)

'U houdt niet van lezen?' vraagt Beck. 'Jawel,' zegt de man, 'maar niet nu, ik kan me niet concentreren (...)'. (GAZ 102)

Voor problemen moet je geen oplossingen vinden, maar oorzaken. (VRE 178/179)

1.1) el aspecto adversativo de la conjunción maar puede hallarse en el texto o en la situación; maar se emplea, por ejemplo, en preguntas y exclamaciones que dicen o implican que algo es contrario a lo que se esperaba o a lo que se considera aceptable:

maar wat wil je dán?

maar dat is onmogelijk! maar dat is een rotstreek!

maar dat vlees is rauw!

maar kind, wat zie je eruit!

2) adverbio de sentido restrictivo, inacentuado, que puede indicar un lugar en una escala (cuantificadora o pragmática):

dit zijn maar vijf kinderen_{cuant.} [vijf se considera en esta caso una cantidad baja, el hablante había contado, por ejemplo, con diez]

Misschien kostte het hun maar een paar seconden_{cuant.}, maar het leek eindelijk lang (...). (DWW 201)

'Ik blijf echt maar eventjes_{cuant.},' zei mevrouw Nithart. (MTV 38)

Op de een of andere manier kon ik het niet verdragen en daarom luisterde ik maar half_{cuant.}. (GB2

Het hof verachtte haar als bankiersdochter zonder lange rij adellijke voorvaderen en vond haar maar een burgerjuffrouw_{pragm.} [posición baja en la escala social]

Ook de obers hingen maar wat rond_{pragm.}. [GB2 29] [posición baja en la escala de utilidad]

2.1) en combinación con el adverbio alleen (en su sentido de *exclusivamente*), maar sigue refiriéndose a una escala; alleen en sí no se refiere a ninguna escala:

Die gedichten van mij gaan (...) over de tijd, over het verstrijken van de tijd - en daarvan, zeg ik altijd, is zelfs de dood alleen maar een symbool. (NL089) [y un símbolo es poca cosa]

Jij spreekt over je schrijverschap alsof je alleen maar een soort verslaggever bent. (NL089)

dit is alleen [een telefoon/een pijnstillert] [es exclusivamente eso, no tiene otra función]

alleen toegankelijk voor leden [perfecto en un letrero, imposible añadir maar]

Swammerdam, was er van doordrongen dat men alleen met het verstand de natuur haar geheimen niet kan ontfuselen. (NL065)

2.2) encontramos el mismo maar restrictivo en ciertos tipos de oraciones (negativas, condicionales) donde se expresa un grado no solo bajo sino mínimo en una escala cuantitativa; es frecuente añadirle ook:

Alsof dat hielp, alsof me dat ook maar één centimeter vooruit hielp. (NL078)

Ook in Amsterdam was het te heet om maar iets te doen. (GB2 20)

2.3) otros casos, más bien idiomáticos, de un maar restrictivo:

- (...) rekenen ze erop dat je vanmiddag komt? - Ik hoop het maar. (HDK 121/122)

Dat was maar goed ook. (NL078)

En je weet maar nooit wat er nog meer gaat gebeuren. (NL035)

2.4) n.b. se dan casos de ambigüedad; en los ejemplos siguientes es difícil decidir si se trata de un adverbio restrictivo [solo] o de una conjunción adversativa [pero]:

maar twee klanten bleken echt geïnteresseerd

Ze kuste hem op zijn mond, maar heel kort, en ging toen vlug de bus in. (NPA 13)

2.5) el adverbio restrictivo (sin énfasis) se encuentra en frases condicionales, donde indica una condición exclusiva [la única condición es que...]; estas frases también se usan para formular un deseo:

Hij mag van alles worden beschuldigd (...), als het maar niet van racisme is (...) (NL090)

Smaken zijn streekgebonden en verschillen daarom. Dat was ook in Indië zo, en als iedereen zich nu maar houdt aan wat zij van huis uit hebben meegekregen, kan er niet slecht gekookt worden. (NL050)

'Als ze maar niet te laat komen!' mompelde de koningin-grootmoeder nu. (NL081)

Haar hart roffelde wild. O, als Danga zich nu maar stil hield. (NL063)

En als de mens nu maar natuurlijk was. (MTV 39)

'Het liefste zou ik voor je knielen,' fluister ik. 'Als je dat maar uit je hoofd laat,' zegt ze. (BHS 75)
Of dit verschijnsel vaker voorkomt (...), wist ze het maar. (MRR 183) [también es condicional, cfr. wist ik het dan zou ik je het vertellen]

2.6) el mismo adverbio restrictivo se encuentra en construcciones que indican indistinción:

En vandaar ook de panische angst in met name monastieke kringen voor alles wat maar naar seksualiteit zweemt. (NL032)

(...) de verschillende uitgeverijen, uitgaafsectoren, imprints of hoe ze maar genoemd werden (...)
(NL077)

(...) die kan overal binnenkomen waar-ie maar wil, de vragen stellen die-die maar wil, aan wie dan ook (...)
(NL089)

(...) de werkelijkheid was in dit geval veel boeiender dan welke verbeelding ook maar kon zijn.
(NL060)

3) como adverbio, *maar* sirve de elemento suavizador, atenuante en frases que contienen un imperativo o en las que de cualquier otra forma se encarga o se aconseja algo:

kom hier maar zitten

zeg het hem maar

dat moest je maar doen/dat moesten wij ook maar doen

laten we maar thuisblijven

Minnaars die opbelden, kregen te horen: 'Kom maar niet langs, ik ben stervende.' (JGK 231)

Mijn vader had zich altijd tegen haar artistieke aspiraties verzet. Een meisje kon maar beter de verpleging in. (DID 81/82)

Meneer, als u zich schaamt, dan kunt u het maar beter niet doen, dan zoeken we een ander model.
(NL050)

Bij wat ze hier leest, meent ze, kan een redelijk mens maar het best de schouders ophalen. (MRR 72/73)

'Of mag ik dat niet zeggen?' 'Liever niet,' zegt hij, 'maar je doet maar.' (MRR 193)

3.1) un encargo con *maar* puede formar parte de una argumentación:

Het was een totaal verstarde maatschappij. Kijk maar naar foto's en films uit die tijd; die vreugdeloze sfeer. (NL089)

Elsschot was gek op uw werk. Lees maar wat hij over 'De voorstad groeit' heeft geschreven. (NL089)

3.2) en algunos entornos, un encargo con *maar* puede implicar una imposibilidad:

Als je ogen iets onaangenaams zien sla je gauw je handen ervoor of doe je ze dicht. Maar sla jij je handen maar eens voor je gedachten, doe jij je gedachten maar eens dicht. (MRR 171) [énfasis en jij, handen y gedachten; la implicación es que no lo conseguirás]

3.3) el *maar* suavizador se encuentra frecuentemente en combinaciones con otros elementos parecidos:

kom hier maar (eens) (even) zitten

dat moest je maar (eens) doen

'Waarom wil je opeens bier,' zegt ze. 'Dat zou ik trouwens eerst maar eens aan dokter Eardly vragen. Alcohol en medicijnen, dat gaat meestal niet samen.' (BHS 46)

3.4) en otras frases, *maar*, o *maar eens*, indica que una decisión se toma con cierta reticencia:

ik ga nu maar

ik eet het maar op

ik geef het haar maar terug

Ik ging maar uit bad, straks zou ik nog ontvellen. (GB2 76)

Uiteindelijk besluit ze dan maar om in de ondeugd tot het uiterste te gaan (...) (NL057)

'Ik ben maar gebleven om een handje te helpen,' zei Frank. (BKS 89/90)

[De hond groeide zo snel] dat ik de dierenarts er maar eens bij heb gehaald: het blijkt een Ierse wolfshond te zijn (...) (RXN 219)

Ze wilde in ieder geval zo snel mogelijk het huis uit, toen heeft ze die stomme Errol maar genomen. (DID 137)

Het is het beste als ik het je meteen maar uitleg. (HDK 83) [alternativa: het is maar het beste als...]

4) en algunos casos un *maar* inacentuado indica continuidad, por lo que llega a ser equivalente a *alsmaar*; muchas veces, este *maar* se encuentra junto a otra palabra que ya de por sí indica continuidad (*blijven, doorgaan, altijd, steeds*):

Hij bleef maar hijgen, zijn longen waren te klein om zijn grote lijf van zuurstof te voorzien. (WHH 13)

(...) en het ging maar door, het ging maar door. (MRR 192)

Altijd maar die domme grapjes, je wordt er niet goed van. (NL049)

Niet dat ik erop zit te wachten om steeds maar weer dezelfde voorbeeldzinnetjes te herkauwen (...)
(NL031)

Toen we eenmaal in bed lagen, kon ze maar niet besluiten aan welke kant ze wilde liggen. (GBM 64)
[énfasis en kon o en niet]

4.1) también la siguiente construcción con *maar* y un infinitivo indica continuidad:

Ze moeten al die brieven onderschept hebben en weggegooid (...). En ik maar denken dat je me vergeten was. (LTW 52)

En ik maar klagen, dat ik me niet lekker voelde. (NL089)

- para la combinación *zo maar* o *zomaar*, véase: *zo*

- para la combinación *toch maar*, véase: *toch*

minstens, véase → tenminste

misschien

1) adverbio acentuable que indica una posibilidad:

Moeder laat hem goed transpireren, misschien gaat de koorts daarvan omlaag. (FAH 58)
'Dokter Eardly heeft gezegd dat het allemaal weer goed kan komen.' 'Wat weet die Eardly van mij? Ik ben in al die tijd dat we hier wonen misschien twee keer bij hem geweest.' (BHS 51)
Het is duidelijk dat Amerika en Europa steeds meer (...) uit elkaar drijven. Dat is een misschien betreuwenswaardig, maar niettemin natuurlijk proces. (NL044)
Het was geen langdurig gekrijs als van een baby, het duurde hooguit een halve minuut, misschien zelfs minder. (JGK 61/62)
En omdat het er verder niet gevaarlijk uitzag, zijn er nog twee van ons aan land gegaan om water te zoeken. En misschien wat wild te vangen. (NL067)

1.1) a este misschien es frecuente añadirle *wel*, que en este caso tampoco lleva énfasis:

(...) hij heeft de betrokken personages misschien wel goed gekend, hij heeft misschien wel een actieve rol gespeeld in die handeling. (NL017)

Van alle misrekeningen en blunders die de invasie van Irak hebben gekenmerkt, is dat misschien wel de grootste. (NL043)

1.2) n.b. también se pueden producir otras secuencias de misschien y *wel*:

Daar is de rivier breed, misschien wel een kilometer of meer. (NL078) [lo natural es interpretar este *wel* como ponderativo: *wel* een kilometer]

Zijn jongste dochter had misschien wel de nodige kennis, maar (...) (NL038) [ambiguo según se acentúe *wel* o no]

2) adverbio, más bien átono, que caracteriza la actitud del hablante como de duda o modestia::

Verontrust door de politieke ontwikkelingen was oma uit Amsterdam naar Keulen vertrokken om een oude hartsvriendin op te zoeken, voordat men er misschien toe zou overgaan de grenzen te sluiten. (LTW 170) [cfr. el neerl. *eventueel*]

Zij aarzelde even, en vroeg toen aan mij: 'Heeft u misschien een foto van Thomas?' (MTV 41)

Was het misschien de bedoeling dat hij een van zijn bewakers een boodschap geven zou: Zeg tegen Ebernuss dat ik er over nagedacht heb en dat ik ermee accoord ga... (HDK 203)

Maar ik kom mezelf toch aangeven? Voor [ee]n moord nog wel. Heeft u dat misschien niet begrepen? (NL087)

Geheel buiten beschouwing gelaten of het stuk misschien ook op zichzelf genietbaar is (...) (NL057)

niet

1) adverbio de negación, puede llevar énfasis; secuencias como *niet + een, iets, iemand* etc. se sustituyen normalmente por *geen, niets, niemand* etc.:

ik woon hier niet ≠ ik ken hier [geen mens/niemand]

dat is niets nieuws ≠ Dat is echt niet iets van de laatste jaren. (NL031)

Ik ben niet iemand die schrijft om een idee te bewijzen. (NL089)

2) se encuentra un niet átono en frases interrogativas que presuponen una respuesta afirmativa:

Heb ik u niet eerder ontmoet? (HDK 119)

'Is het daar niet erg eenzaam?' 'Ja, dat wel.' (HHT 143)

Het was een mooie meid. Ze had een goed figuur. Of heb jij daar niet op gelet? (HDK 127)

2.1) en este tipo de preguntas no se suele dar la sustitución de *iets, iemand, ergens* etc. por *geen, niets, niemand* etc.:

Ontbrak er niet iets (...)? (PWE 99) [= er ontbrak toch iets?, volgens mij ontbrak er iets]

Even aarzel ik (had hij in de roeiboot niet een blauw jackje aan?) (...) (RXN 209)

3) niet pierde todo valor negativo en frases ponderativas como:

hoe vaak is dat (wel) niet gebeurd? [sugerencia: dat is [toch/immers] heel vaak gebeurd?]:

[Haar minnaars] hadden mama cadeautjes gegeven die niets waard waren. Dat zou ik ze nog eens betaald zetten. Wel op haar kosten naar Sardinië en Kreta en Malta en weet ik waar niet verder heen, maar een fatsoenlijk kettinkje kon er niet vanaf. (JGK 85)

'Misschien zijn het geen mensen,' zei Atturin. 'Wie kunnen er wel niet wonen in die wildernissen waar geen Christenmens ooit een voet heeft gezet?' (DWW 21)

Laat ik een voorbeeld geven. Wat kunnen we niet allemaal met het eenvoudige woordje 'zo'. (NL093)

- para los significados de *niet eens*, véase → *eens*

nog

1) adverbio de tiempo

1.1) usado para indicar continuidad con respecto a cierto momento:

ben je er nog? ben je er nog steeds?

woonde hij daar toen nog? woonde hij daar toen nog altijd?

is er nog geen post? is er nog steeds geen post?

ik koop mijn boeken nog bij hem
ik kom daar nog wel eens
hij belde me nog regelmatig

1.1.1) usado para indicar algo que sucede dentro del plazo que se menciona, o antes de cierto momento:

kom je nog langs voordat je weggaat?

ik heb hem [deze week/gisteren] nog gesproken

heeft ze nog gebeld? [≠ heeft ze al gebeld?]

ik doe het vandaag nog

(...) we belden mijnheer Kleiman op en vroegen of hij nog 's avonds zou kunnen komen. (FAH 25)

Hij mocht wel eens wat vriendelijk tegen mij zijn want ik heb hem gisteravond nog een appel gegeven. (FAH 56) [ambiguo]

(...) in de Keltische periode - dus nog voor de komst van de Romeinen (...) (NL066)

hij heeft de eerste personal computers nog zien komen [se acentúa el tiempo transcurrido]

Ik heb u nog gekend toen u zó klein was - dat hoorde je geregeld. (NL083) [ídem]

We hebben nog meegemaakt dat ze voor het eerst een pruik op had. (GB2 77) [ídem]

Ik weet nog dat ik met m'n vrouw nog eens bij Tjomme geloged heb. (NL089) [ídem]

1.1.2) la idea de 'plazo de tiempo' puede dar paso a otras delimitaciones:

Maar iemand [zoals ik] is dat nog wel een vader? (EKA 473) [¿no estará traspasando los límites?]

Ik word niet slecht behandeld, maar het daglicht zie ik zelden of nooit. De verhoren duren soms een nacht achter elkaar en ook als ik niet verhoord word, kan ik niet slapen. Toch ben ik nog bevoorrecht, want ik heb een cel voor mij alleen. (HDK 313) [lo mío no pasa de ciertos límites]

1.2) nog se encuentra delante o detrás de un elemento nuevo dentro de una enumeración:

[recuento de regalos de cumpleaños] *Toen kreeg ik nog een boek, de Camera Obscura, maar dat heeft Margot al, daarom heb ik het geruild (FAH 10) [nog een boek es ambiguo, según la acentuación]*

Vader heeft niet veel personeel gehad, mijnheer Kugler, Kleiman en Miep, verder nog Bep Voskuil, de 23-jarige stenotypiste, die allen van onze komst op de hoogte waren. (FAH 27)

Naast vertaal- en schrijfwerk produceerde Buddingh' ook nog twee Prisma-citatenbijbels (...) (NL089)

En dan heb je Sartre nog, die in diezelfde traditie staat (...) (MSD 158) [es decir: estoy introduciendo otro elemento en mi repaso]

1.3) nog eens y nog een keer pueden dar pie a ambigüedades; pueden ser combinaciones fijas que significan repetición, pero también se dan encuentros fortuitos de nog y eens/een keer:

dat moet je me nog eens uitleggen [la interpretación depende de la entonación]

Daar moet iemand nog maar eens flink aan sleutelen. (NL031) [ídem]

Zo bleek nog maar eens wat hij steeds al had gezegd, namelijk dat (...) (NL038) [ídem]

1.4) nog se usa al recordar hechos especialmente relevantes del pasado:

waarom heb je dat nou gedaan? ik had je nog (zo) gevraagd om er af te blijven

Mevrouw Haaseveld is nog bij me thuis geweest. Op een woensdagmiddag. Ik kwam net van de psycholoog. Mijn moeder bood haar taart aan, en mijn vader allemaal borreltjes. (GB2 92) [lo que ha pasado también es que...]

Je herinnert je toch zeker nog wel, dat ik je over Dorbeck verteld heb, die nacht in het huis van Labare, voordat wij door de Duitsers overrompeld werden? Je hebt mij nog getroost. Ik vertelde je dat ik geheel afhankelijk van Dorbeck was, dat ik zonder hem niets was en minder dan niets. Jij hebt mij nog tegengesproken, jij hebt mij nog gezegd dat ik zeer zeker mijzelf was en mijn eigen waarde bezat. (HDK 312/313) [me acuerdo perfectamente de ello]

1.5) los entornos negativos

1.5.1) en entornos negativos, son complementarios nog niet y niet meer:

ik geloof niet dat hij nog komt/ik geloof niet meer dat hij komt/volgens mij komt hij niet meer

1.5.2) en frases numéricas o que contienen elementos como weinig, net o nauwelijks, puede surgir ambigüedad a causa de construcciones como nog maar y nog slechts:

ik ken hier nog maar weinig mensen [ambiguo entre ik ken hier bijna nog niemand y de meeste mensen die ik kende zijn er niet meer]

er was in die tijd nog maar weinig belangstelling voor mijn werk [men kende mij nog niet ≠ men kende mij niet meer]

dat gebeurde nog maar heel [soms/zelden] [de forma creciente o menguante]

(...) vervuilde ruiten waardoor je nog maar net de grauwe vorm van wolkenkrabbers kon zien (...) (NPV 131) [bijna nog niet ≠ bijna niet meer]

2) otros usos de nog

2.1) delante de un sustantivo, nog tiene valor aditivo:

wil je nog een boterham? [implica: je hebt al een boterham gehad]

Bij deze narigheid is nog een andere gekomen, maar die is van persoonlijke aard (...) (FAH 69)

2.1.1) n.b. sobre todo en textos escritos es fácil confundir este significado con otros:

Terug in de auto stak ik een nieuwe sigaret op, keek op mijn horloge en besloot nog een uur te wachten. (NL087) [nóg een uur ≠ nog een úúr]

Met het schrijven daarvan had ik beter nog een jaartje kunnen wachten. (NL060) [ídem]

2.2) en construcciones comparativas:

2.2.1) con poco énfasis es un mero refuerzo:

Under cover is de duivel nog gevaarlijker dan in zijn ware gedaante. (NL032)

Later is ze haar publiek nog doelgerichter gaan benaderen (...) (NL050)

Een traditionele uitzet omvatte tot in de jaren dertig, en in sommige kringen nog veel langer, ook het 'lijfflinnen' van de bruid (...) (NL091)

De kracht van een hypothese experimenteel aantonen is nog wel wat anders dan zomaar iets verzinnen. (NL041)

Het meest vervelende van nadenken vind ik nog dat je zo vaak bij paradoxen uitkomt. (PWE 21)

2.2.2) con énfasis significa que algo excede algún grado ya de por sí alto:

[dit huis is al een kast, maar] dat huis is nóg groter

nóg gekker werd het toen zij zich ermee ging bemoeien

Ik was angstig als Noortje er was en nog angstiger en verdrietiger als ze wegging. (NL073)

2.3) el adverbio átono *nog* (frecuentemente con un *eens* añadido) se encuentra en frases que contienen una predicción o aviso:

Straks verdwaal je nog! (DWW 58)

straks blijkt hij mijn vader nog te zijn

je komt nog eens in problemen, jij! [ambiguo]

jullie zullen nog wel eens zien wie ik ben!

ik zie hem nog wel eens minister worden [ambiguo]

Als het een beetje meezit eindig je nog eens met een trilogie. (NL076)

'De Vorst van Eviellan zal je nog eens als ongewenst vreemdeling uit zijn land verbannen. Dat zou ik tenminste doen als ik in zijn plaats was. (DWW 20)

2.4) hay otro *nog*, pronunciado con énfasis, que tiene la connotación de *incluso*:

[Hij] moest hard duwen en dan ging de kar nog maar langzaam vooruit. (NL078)

Ik hanteer [nu] duidelijker een moraal (...) Het onderscheid kennen tussen goed en kwaad - dan kun je nog wel slechte dingen doen, maar je moet het wel weten. (NL089)

Maar wie pas in 1923 een badkamer kreeg, had daarmee altijd nog een ruime voorsprong op de gemiddelde Nederlander. (NL091)

Hij keek de cel rond: de muren waren opgebouwd uit granietblokken zó groot, dat zelfs als ze zonder cement op elkaar gelegen hadden, een man alleen ze nog niet had kunnen verwrikken. (HDK 260)

2.5) también con énfasis, se usa en la construcción (*ook*) *al ... nog zo ...*:

Maar Noortje hield haar mond niet. Ze wilde praten, al was het nog zo zachtjes. Want als ze niet praatte (...) (NL035)

2.6) se usa en las combinaciones *nog ... ook*, *nog eens* o *ook nog (eens)*, equivalentes a *bovendien*, *op de koop toe*:

Mooie vrouw en volleerd minnares, rank, slank, hoog op de benen, zelfverzekerd, elegant, verfijnd, geraffineerd en ze is nog intelligent ook. (PWE 161/162)

[Je leerde dat] de Chinezen vlechtstaarten droegen (en het laatste klopte nog ook). (NL083) [= dat laatste klopte toen ook *nog*, donde *nog* puede ser temporal]

En als hij dan nog eens extra zout in de wonde wil strooien heeft hij het erover dat 'hun' gebruikt wordt als eerste persoon. (NL031)

En wat is het toch prachtig dat je dat allemaal aan de ontbijttafel kunt raadplegen. Op zondagmorgen verloopt de verbinding ook nog eens goed en snel. Maak een koffie verkeerd. Smeer een volkorenboterham. En geniet. (NL033)

En het is genoegzaam bekend dat in de middeleeuwen gehele stadswijken zoniet halve steden in vlammen konden opgaan, wat nog eens bevorderd werd door het bevroren bluswater in de daartoe aangelegde poelen binnen de stadsmuren. (NL074)

2.7) sin énfasis, *nog* combina con *eens* en frases ponderativas o exclamativas que expresan admiración:

dat is nog eens een vent! [muy superior a los demás]

dat waren nog eens tijden! [idem]

Bij de vorsten van het Oosten proefden veldheren en officieren nog eens andere kost dan grof brood met geitekaas, varkensvlees en groenten. (NL070) [ahí probaron una comida muy superior]

[para *ook nog (eens)*, ver → *ook*]

3) la secuencia *nog wel* puede contener un *nog* temporal, en cuyo caso *nog* se enfatiza libremente; la combinación *nog wel eens* tiene un uso idiomático con el sentido de *con bastante frecuencia*:

[sobre goteras en un tejado] *Als de wind uit het zuidwesten waait - en dat gebeurt nog wel eens - met een kracht van zes op de schaal van Beaufort - en dat gebeurt nog wel eens - dan kunnen wij de dweilen spreiden en de emmers in het gelid zetten.* (NL032)

3.1) también se puede tratar de una combinación *nog wel* que no recibe énfasis y siempre acompaña a un elemento que sí lo recibe, y que indica que lo que se menciona tiene especial relevancia:

Als hij aankomt is de cafehouder behoorlijk uit zijn humeur. De pianist is te laat, en dat nog wel op zaterdagavond. De pianist is niet alleen te laat, hij verschijnt helemaal niet. (TPJ 105) [énfasis en *dat* y en *zaterdagavond*]

[alguien ha muerto después de la comida] *'Ik had nog wel zo lekker gekookt,' klaagde de ander,*

'kippenlevertjes met zuurkool en uitgebakken spek, daar gaat een mens toch niet dood aan.' (LTW 44) [entonación enfática en lekker gekookt]

De slaap die door het middel teweeggebracht werd, was kaal en angstig (...) Later hoorde hij dat het uit de handel was genomen. Mensen waren door het middel tot blinde razernij gebracht, in hun slaap nog wel, en waren aan het moorden geslagen. (WHH 46) [énfasis en slaap]

- para la combinación nog wél zo, como en dat vind ik nog wél zo aardig, véase → wel

nou/nu

- puede ser conjunción (equivalente a *ahora que*), adverbio (equivalente a *ahora*) o interjección:

1) la conjunción nou/nu:

Nu hij zijn ouders terugzag drong het pas goed tot hem door hoeveel er veranderd was in de afgelopen vijf jaar (...) (HHT 89)

Wat blijft er van je over nu je haar niet meer zwart is? Een gebleekte rat. (HDK 173)
maar nu, nu je groot bent, telt dat niet meer

2) el adverbio nou/nu:

2.1) con sentido temporal:

Nu is het weer stil, op de geluiden na die horen bij een winternacht aan het water. (BOW 7)

Het was weer in dezelfde tijd van het jaar, maar zes jaar later, dat ik voor de tweede keer bij mijn oom Antonin Alexander kwam, nu om er te blijven. Ik kon nu wel bij de bel, maar (...) (NPA 23)

Tot nu toe vertel ik u niets nieuws (...) (BHS 47)

Nu pas zag hij dat er ook nog een zwarte tas uit de koffer gekomen was, een die aan de schouder gedragen kon worden met een riempje. (HDK 224)

'We gaan woensdag terug met de nachttrein', zei Andrea. Het was nu zaterdag. (JGK 80)

2.2) como marcador de texto que marca la introducción de otro tema:

Nu moet je niet denken dat je er wat mee te maken hebt, met de dingen die hier aan het licht komen, als je maar zorgt dat het gebeurt. (HDK 83)

Nu zal iemand zeggen dat dat niet kan, volmaakt geluk tussen wezens die ouderdom, ziekte en dood in het vooruitzicht hebben, maar dat kun je ook omdraaien. (NIN 17)

En als de mens nu maar natuurlijk was. (MTV 39)

2.3) n.b. como es natural, pueden surgir ambigüedades, como en los ejemplos siguientes:

Nu herinnerde Erik zich dat hij er iets over had gelezen, en meteen als flauwekul opzijgeschoven. (NPV 123) [nu puede señalar el momento en que se acordó, o ser un equivalente de *pues o ahora bien*] [Dijkstra werd vooral bekend door de reeks EWD's (naar zijn initialen) die hij in de jaren 1962/2002 rondstuurde aan collega's en belangstellenden.] Wat ik nu zou willen, is lid worden van een EWD-club, waarvan de leden elke week bij elkaar komen om dan uit het verzameld werk van Dijkstra te citeren. (NL033) [idem]

2.4) con otras funciones:

2.4.1) puede ser elemento de refuerzo para marcar sorpresa:

Natuurlijk! Daar heb ik nu een uur op zitten prakkizeren. (BHS 30)

'Ik ga naar Amsterdam'. 'Hoe kom je dáár nu bij'. (MBK 55)

'Ja,' zei hij geërgerd, 'dat ik dat nou aan jóu moet uitleggen.' (MRR 89/90)

Rachel?! Dat is nu wel de laatste die ik hier verwachten zou. Maar kom boven, kind. (MRR 114)

Dat dat háár nu net moest overkomen! (MRR 133)

Dacht je nu heus dat ik dat niet meer weet? (BHS 53)

2.4.2) puede figurar como elemento de refuerzo para marcar insistencia y precisión:

Pas sinds kort weet ik hoe het mijn vader vergaan is. Hij was op verlof in zijn geboortestreek, ergens in Westfalen, en kreeg een omvallende gevel op zijn kop. Is hij nou gesneuveld of niet? (NL089)

In de synagoge kwam altijd een ouwe Hongaar naar me toe die me in mijn wang kneep en me vroeg wanneer ik nou ging trouwen. Dat vroeg hij al sinds mijn zesde. (GB2 73)

Het leven zelf is al raadselachtig genoeg. Vanwege de overbekende chaos? Welnee, dat is hem nu juist. (MRR 92)

'Ja,' zei mijn oom Alexander, 'je moet naar bed. (...) Ga nu maar naar boven; het is de vierde deur op de overloop.' (NPA 28)

2.4.3) *n(o)u* figura como señal de indistinción en construcciones del tipo of het *n(o)u* zus is of zo:

Haar zoons herinneren zich een moeder die de hele dag liep te zingen, of ze nu de toiletten schoonmaakte of de was deed. (NL050)

2.4.4) *n(o)u* figura en la locución adverbial *n(o)u eenmaal* para señalar que algo es una realidad ineludible:

Zo gaat dat nou eenmaal in het leven. Natuurlijk is dat niet leuk, maar het kan niet anders. (NL089) (...)
omdat ongeleide projectielen nu eenmaal onberekenbaar zijn. En gevaarlijk. (JGK 91)

(...) en clowns bestaan nu eenmaal bij gratie van hun onvolmaaktheid. (NIN 78)

Onze moeder geloofde nu eenmaal dat er veel onzichtbaars tussen hemel en aarde zweefde, dat had ze zo in Indië ervaren, daar zat een gat in het heelaal (...) (DID 22)

Niet piekeren over zaken die nu eenmaal zo zijn. (NL073)

2.4.5) *n(o)u* figura en la locución adverbial *n(o)u weer* (que lleva énfasis o se añade a un elemento enfatizado) para ubicar el suceso que se menciona dentro de una serie de sucesos, generalmente considerados negativos:

wat is er nou weer aan de hand? [*er is al eerder iets aan de hand geweest*]

wat/wie is dat nou weer? [*er gebeuren hier alsmaar onverwachte dingen/ik zie alsmaar onbekende mensen*]

hoe kom je daar nou weer op? [*jij hebt steeds van die rare invallen*]

Kijk je knieën nou weer. (NL036) [*er is alsmaar iets met jou*]

2.4.5.1) n.b. por supuesto, *n(o)u* y *weer* pueden encontrarse uno al lado del otro sin que se trate de la locución adverbial:

dat heb ik al eerder gedaan en dat doe ik nu wéér

3) interjección (casi siempre en forma de *nou*):

'ik vind dat idioot!' 'nou, dat vind ik niet'

nou, nou, een beetje rustig alsjeblieft!

'...wist je dat jij niet normaal geboren bent?' 'Ach, nee, hoezo, wat precies? Ik bedoel: hoe bedoel je?' 'Nou gewoon, er valt weinig aan uit te leggen.' (BBZ 154)

3.1) también en la combinación *n(o)u ja*, que sirve de marcador discursivo:

3.1.1) pronunciado sin mucho énfasis, para quitar importancia a lo que se ha dicho:

[una chica se ha disfrazado de soldado] *'(...) ik ben heus wel ergens toe in staat. Nu ja, mijn zwaard zal ik liever niet gebruiken, maar boogschieten kan ik beter dan mijn broer.'* (DWW 151)

M'n vader en m'n moeder - die mensen verkeerden altijd in de grootst mogelijke onrust wat ik nou weer voor verkeerd zou doen. En schrijven hoorde daarbij. Nou ja, toen ik zeven was vonden ze 't nog wel mooi (...) (NL089)

"Weet jij eigenlijk wel wat een bijzin is?" "Tuurlijk weet ik dat!" "Wat is dat dan, een bijzin?" "Nou ja, dat is een zin die er maar zo'n beetje bijhangt. Die je net zo goed kunt weglaten." (NL031)

3.1.2) con énfasis, para expresar sorpresa, indignación etc.:

"Hier, ik heb het net gevonden. Het was in een interview met Heleen Mees, op 4 maart 2008. Na precies 13 minuten en 16 seconden zegt Van Nieuwkerk dit: Ik heb je laatst lezen zeggen... en dan aarzelt hij, zich realiserend dat hij iets gek gezegd heeft, en hij herstelt het zo: ...althans, ik heb gelezen dat je zei..." "Hm. Noem je dat nou interessant? Dat is toch gewoon een vergissing?" "Ja, maar het is een interessante vergissing." "Nou ja zeg, hij herstelt het nota bene meteen! Wat zeur je nou?" "Maar waarom zegt hij nou net ik heb je lezen zeggen...?" (NL031)

ook

1) adverbio susceptible de llevar énfasis, pero que a menudo no lo lleva cuando se encuentra junto con una palabra enfatizada:

'Utrecht is een aardige stad,' voegde ze er nog aan toe, 'vindt u ook niet?' (MBK 94)

'Ach,' zei hij. 'U bent ook taalkundige. Nu ja.' (NL033) [ambiguo según donde caiga el énfasis]

Toch heeft deze benadering ook een keerzijde. (NL022) [ídem]

Het was te veel voor me: aan de dijk gezet, en dan ook nog besodemieterd met de centen. (NL054)

Ze raken steeds beter ingesteld op elkaars gevoeligheden, dat moet ook wel in een klein huis.

(GAZ 104) [énfasis en moet, no en ook]

1.1) el elemento al que se refiere *ook* suele estar detrás de él, pero también puede precederlo:

Ik kon het nog verder beargumenteren ook: (...) (NL031) [énfasis en toda la secuencia *beargumenteren ook*]

Later heb ik in de keuken gehoord dat hij het nog gedaan heeft ook (...) (PAV 288) [énfasis en *nog gedaan* y en *ook*]

2) adverbio átono que se usa para presentar algo como comprensible, explicable (cfr. → *dan ook*):

hij snapt dat niet, hij is ook nog klein [énfasis en *klein*]

hier rijdt geen bus, hier wonen ook te weinig mensen [énfasis en *mensen* y opcionalmente en *weinig*]

3) adverbio átono o pronunciado con poco énfasis usado como partícula modal en preguntas retóricas que implican un juicio negativo:

maar wat ben je ook voor een halve gare als je dat doet?

Waarom zijn haar ouders ook zo dwars? (NL055)

Wie gaat er nu ook open en bloot op zulke kostbare schoenen lopen. (NL080)

3.1) en cambio, lleva énfasis en exclamaciones del siguiente tipo:

Je bent me ook een mooie! (MRR 107)

4) adverbio pronunciado con énfasis, usado, a menudo en combinación con *dan* y *maar*, para expresar indistinción:

Hoe aannemelijk ook, toch bevredigt deze gedachtegang me niet. (NL031)

Ja, de vrijheid is altijd de vrijheid van wat je ook bent en wie je ook bent je eigen mening te mogen hebben. (NL060)

(...) er worden geen initiatieven genomen om in die situatie ook maar iets te veranderen. (NL029)

[Rotterdam] is de enige stad in Nederland die je ook maar enigszins met Amerikaanse steden kunt vergelijken. (NL076)

Paniek kan even verlamvend werken als welk zenuwgas dan ook en besmettelijker zijn dan welk virus dan ook. (NL044)

4.1) n.b. además de lo que se acaba de mencionar, existe la expresión fija *hoe dan ook* como equivalente de *in elk geval, afgezien van al het overige*:

(...) *het blijft, hoe dan ook, aan me hangen, aan me trekken*. (NL089)

5) repasamos a continuación varias combinaciones fijas con *ook*:

5.1) un primer *ook al*, equivalente a *al, ondanks dat, hoe ... ook*:

Ook al schreeuwde de generaal nog zo hard, de kinderen verstonden hem niet. (NL035)

Lynn's advocaat had de helft van de opbrengst van het huis geclaimd en hij had geen bezwaar gemaakt, ook al raadde zijn eigen advocaat hem aan niet in te gaan op de ridicule eis van zijn ex-vrouw. (WHH 60)

5.2) otro *ook al* se interpreta como *onder andere* o, en oraciones negativas, como *evenmin*:

[Zij] zouden geen sporen in de geschiedenis achterlaten, ook al omdat ze onmachtig waren onder het autoritaire bewind een eigen geluid te laten horen. (NL039)

(...) *wat tot vele schermutselingen leidde, ook al omdat de tijden veranderden*. (NL050)

Het Nederlandse drugsbeleid geeft ons ook al niet veel reden om met het hoofd fier in de nek rond te lopen. (NL044)

Rechts kreeg de absolute meerderheid. Ook al geen glorieus einde van een tijdperk. (NL044)

5.3) un tercer *ook al* añade al significado básico de *ook* la expresión de sorpresa, extrañeza:

Een van de Duitse officieren liep de heuvel af, naar het midden van de vlakte. Hij droeg een stok met een witte lap eraan. Komt er vanaf die andere heuvel een Engels officier aanzetten, ook al met een witte lap aan een stok. (NL055)

5.4) n.b. la yuxtaposición de *ook* y *al* también puede ser fortuita:

Beck heeft zijn lichaam aan de wetenschap ter beschikking gesteld, na zijn dood, maar ze mogen wat hem betreft ook al voor die tijd beginnen. (GAZ 109)

5.5) con *nog (eens)*, *ook* forma una combinación fija sinónima de *bovendien*:

Ze kon snel een ander vinden want ze zag er goed uit en over een paar dagen zou ze zijn geld erven zodat ze ook nog een vermogende weduwe zou zijn. (WHH 17)

[... *iets*] *waartegen zelfs onze perfecte zeeweringen mogelijkwerwijs niet zijn opgewassen. Vooral als ook nog eens de zeespiegel stijgt, onze bodem daalt en de rivieren niet al het regenwater aankunnen*. (NL047)

5.5.1) n.b. aunque en la gran mayoría de los casos la secuencia *ook nog eens* tiene el sentido que acabamos de mencionar, se podría dar alguna frase ambigua:

(...) *toen ik tot overmaat van ramp ook nog eens zakte voor het eindexamen (...)* (NL032)

5.6) la combinación *ook maar* significa un grado bajo o mínimo en una escala:

[Ze blijkt niet] in staat ook maar één zin behoorlijk op poten te zetten. (NL057) [énfasis en één zin]

Het lijkt overdreven daarbij ook maar een ogenblik stil te staan. (NL062) [énfasis en ogenblik]

(...) *ik zou haast zeggen dat van mijn klas, van mijn school niemand ook maar bij benadering zoveel op reis was als ik*. (NL083) [énfasis en benadering]

[véase → *maar*]

5.7) en la secuencia *ook weer niet*, *weer* se interpreta como marcador del discurso:

Maar zo eenvoudig is het ook weer niet. (NL090) [eigenlijk niet, anderszids niet]

Nou ja, "iets heel anders", zo groot is dat verschil nu ook weer niet. (NL031) [ídem]

- para preguntas del tipo *hoe heette hij (toch) [ook weer/ook alweer/ook al weer]? véase → *alweer**

- para la secuencia *dan ook*, véase → *dan ook*

pas

1) adverbio de tiempo, pronunciado con énfasis:

ik ben hem pas nog tegengekomen

'*wanneer was dat dan?*' 'o, pas'

Als eerste in de familie maakte hij gebruik van de pas geopende spoorlijn tussen Batavia en Buitenzorg. (HHT 103)

2) adverbio de tiempo que acompaña a un elemento que lleva énfasis:

De zwarte auto is verdwenen, die van Kai en Lucia staat er nog, de banden doorgesneden. Nu pas begint Lucia te huilen. (NIN 75)

'Zullen we trouwen, Clara?' Er kwam geen reactie. Pas na een halve minuut schudde zij langzaam haar hoofd. (MPU 191)

Pas toen ik de lantarens zag oplichten, liep ik weer naar buiten (...) (BOW 99)

Op de wandklok is het pas zeven uur. Staat zeker stil. (BHS 41)

Echt bij kennis kwam ze pas in het bed van haar moeder, omringd door belangstellenden die het medisch wonder kwamen bezichtigen. (LTW 44) [*pas in het bed* se interpreta como: *pas* toen ze in het bed lag]

2.1) puede surgir ambigüedad en una frase como la siguiente:

Daarom besloten we de volgende ochtend pas te douchen. (GB2 57) [ambiguo entre *het besluit om te douchen* viel niet vóór de volgende ochtend y *het besluit* viel om het douchen maar tot de volgende

ochtend te laten zitten]

3) adverbio átono que, sin omitir el significado de la temporalidad, indica un valor relativamente bajo en una escala:

ze is pas twaalf jaar

hij was pas leerling [no había pasado del nivel de alumno]

4) adverbio átono que confiere a algo o alguien un valor tan alto que excluye a los demás

[literalmente: a los anteriores] (cfr. → *nog eens*):

dat is pas een vent [énfasis en dat]

dat was pas lachen [ídem]

Ja jongen, dat waren pas schapen. Van de wol van één had je genoeg voor twee broeken en een jas en dan hield je nog over. (NL067) [ídem]

Maar dan draaft hij pas echt door. (NL031)

soms

1) adverbio susceptible de llevar énfasis, cuyo sentido básico es temporal (*zo nu en dan*), pero que además se interpreta como *in bepaalde gevallen*:

(...) ook liepen de Gamboengers niet meer schuw aan zijn huisje voorbij, maar kwamen soms aanlopen om hem merkwaardige vondsten uit het oerwoud te tonen (...) (HHT 112)

Heel soms meent hij iets van trek te bespeuren, dan neemt hij een hap en meteen is het weer weg. (GAZ 109)

Deze arena's zijn door de mannetjes opgedeeld in gebiedjes, waar het mannetje vrouwtjes ontvangt. Soms graven de mannetjes daar een ondiep kuiltje, waarin vrouwtjes eieren kunnen leggen, soms bouwen ze hoge zandkastelen. (NL055)

Castraten kunnen soms heel mooi zingen. (JGK 163) [interpretación: sommige castraten kunnen heel mooi zingen/er zijn gevallen van castraten die...]

2) adverbio átono sin valor temporal, que añade insistencia a las preguntas:

U bent toch de neef van meneer Nauta, nietwaar? Wou u soms naar uw oom toegaan? (HDK 139)

“Trek [je schoenen] dan uit,” zei hij ongeduldig, “of ben je soms bang dat je voeten nat worden?” (NPA 30/31)

Natuurlijk viel ik, aan mijn kant van het hek, maar toen ik opkeek of hij soms lachte, zag ik dat hij verdwenen was. (NPA 31)

Is dat waarom je zit te janken? Hebben ze je een meid afgepakt, soms? (NL067)

Als ik [dat schreef], dan wilde ik daar immers mee zeggen dat hij een racist was, of niet soms? (NL090)

2.1) el mismo *soms* se encuentra en oraciones condicionales con *als*:

als je je vader soms zoekt, die zit daar

tenminste

1) adverbio equivalente a *minstens*:

[De glazen van mijn kapotte bril konden mooi dienst doen als brandglas.] Die glaasjes waren zo gek nog niet en ik besloot er tenminste één te bewaren. (NL078) [por lo menos uno, quizá los dos]

Tenminste tien keer liep ik van het droge zand bij de duinen naar de zee. (NL078) [por lo menos diez, a lo mejor incluso más]

Het gebruik van [een bepaald woord] door de Volkskrant duidt erop dat de verslaggever niet in die overeenkomsten gelooft of daaraan tenminste enige twijfels koestert. (NL090) [por lo menos alguna duda, quizá más]

Natuurlijk mag je Nederlanders niet verwijten dat ze geen vloeiend Frans of Engels spreken, maar laten ze, als ze dat niet doen, dan tenminste gebruik maken van de diensten van tolken of vertalers. (NL044) [es lo menos que se les puede pedir]

2) adverbio átono que dice que algún hecho, aunque no sea de alto valor, es el único que tiene relevancia:

Bij Sander Begaas thuis worden de boeken tenminste gebruikt, ook al is wel eens een van de meegenomen boeken bij hem thuis in de vergetelheid geraakt. (NL083) [énfasis en gebruikt; significado: elders worden die boeken niet eens gebruikt]

Plinius beklagt zich ernstig, dat er kleurstoffen en andere hulpmiddelen aan wijn worden toegevoegd om ze beter te laten lijken, en dat dit vooral met de duurdere soorten gebeurt, zodat men beter maar eenvoudige, goedkope wijntjes kan drinken, omdat die tenminste zuiver zijn. [énfasis en zuiver y opcionalmente también en die; significado: dat is weliswaar het minste dat je van een wijn kunt verlangen, maar voor duurdere wijnen gaat het vaak niet op]

3) adverbio que sirve de marcador discursivo; el hablante se interrumpe para limitar el alcance de lo que ha dicho [equivalent a *dat wil zeggen*, *dat is te zeggen*]:

En toch praat niemand ooit met hem. Niet echt tenminste. (NL036)

[Zo is het gegaan,] als Brunt tenminste het gesprek goed heeft weergegeven. (NL090)

(...) van Graft weet ik alleen dat het me een mooi dorp lijkt om in te wonen, dat het tussen Beemster en Schermer ligt en dat ze er vroeger op walvisvaart gingen. Daar zullen ze het geld voor dat raadhuisje wel mee verdiend hebben, er zit tenminste een gevelsteen met een prachtig zeilscheepje in de gevel.

(NL053)

- este *tenminste* se acerca, en cuanto a significado, a constructies del tipo → zo ... *al*, *indien* ... *al*

tenslotte

1) adverbio susceptible de llevar énfasis, cuyo sentido básico es temporal:

Met een alcoholische vriend gaat hij op de vlucht voor de meute van de goedwillenden, zijn vrouw en zijn vrienden. Maar die twee zuiplappen zijn zo ontzettend slim dat ze die horde voortdurend vóórblijven. Ze trekken dronken door Nederland en eindigen tenslotte in het gehucht Doodstil, in de buurt van Uithuizen. (NL076)

1.1) el adverbio también puede referirse al propio texto al marcar el último elemento de una enumeración:

Een sleutelroman kan om uiteenlopende redenen geschreven worden. (...) iemand kan (...) een tijdsbeeld willen schetsen. (...) Hij kan, ten tweede, op leedvermaak uit zijn. (...) Tenslotte kan wraak iemands oogmerk zijn. (NL084)

2) adverbio átono que subraya que lo que se está mencionando constituye una razón suficiente para obrar u opinar de cierta forma (comparable con *nietwaar?* o → *immers*):

(...) ik wou daar wel iets over schrijven - je bent tenslotte journalist - (...) (NL089) [énfasis en *bent* y en *journalist*]

Om modellen te werven, plaatste de academie advertenties in het Nieuws van de Dag. Een sollicitatiebrief was niet nodig, gegadigden dienden zich persoonlijk te melden bij het gebouw aan de Stadhouderskade 86. Het ging tenslotte om hun uiterlijk en daar moest de docent eerst een blik op werpen. (NL050) [énfasis en *ging* y en *uiterlijk*]

toch

1) adverbio equivalente a *sin embargo, no obstante*:

[Hij] begon lijzig, maar toch dreigend in de telefoon te spreken. (HDK 152)

Ik durfde het niet. Daarbij kwam, dat ik toch een raar soort behagen schepte in de rol, die ik opeens te spelen had. (MTV 39)

Voor dat argument waren ze eerst niet gevoelig, later toch wel. (GB2 70/71)

[Hij] trok na lange aarzeling toch maar zijn laarzen weer aan. (DWW 104)

daar moet je toch eens aan denken

Toch moet ik daar geen gewoonte van maken, van dat hardop in mezelf praten (...) (BHS 30)

1.1) a veces se le añade un *nog* que carece de valor temporal:

Gezien [andere feiten], is het misschien een wonder dat er toch nog twee deelnemers aan de prijsvraag hebben deelgenomen. (NL033)

Alstublieft, zei hij, nu kunt u eens zien hoe dwaas de Perzen zijn, die in zulke weelde leven en toch nog hier komen om ons armoedje te komen afnemen. (NL070)

2) adverbio, pronunciado con énfasis, cuyo significado es comparable con el de *hoe dan ook, sowieso*:
je kunt wel meerijden, ik moet toch die kant uit [dus je hoeft je niet bezwaard te voelen]

'Ik was toch in de stad,' hoorde ik haar moeder zeggen, 'ik dacht, ik ga maar even langs.' (MTV 37/38) [la hablante minimiza su propio esfuerzo]

[Toen ik opkeek] zag ik dat hij verdwenen was. "Hé," riep ik "kom maar te voorschijn, ik zie je toch wel." (NPA 31)

Die ochtendjas was al twintig jaar oud. (...) 'Voor wie zou ik nieuwe kleren moeten kopen,' zei ze, 'er kijkt toch niemand meer naar me.' (GB2 87)

3) es frecuente, y además ambigua, la combinación *toch maar*:

eerst dacht ik dat ik het nog wel op kon eten, maar ik gooi het toch maar in de vuilnisbak [énfasis en *toch*; *dudé, pero terminé por cambiar de opinión*]

ik heb het maar meegenomen, jij gooit het toch maar in de vuilnisbak [énfasis en *toch*; *voor jou heeft het hoe dan ook, sowieso geen waarde, het enige dat jij er mee doet is weggoaien*]

4) adverbio átono empleado en preguntas para pedir conformidad con lo que se dice:

Waar gaan we heen? We hoeven toch niet naar een verjaardag? (BHS 95) [énfasis en *verjaardag*]

'Kippenlevertjes met zuurkool en uitgebakken spek, daar gaat een mens toch niet dood aan...'

(LTW 44) [énfasis en *dood*]

'Waar was je?' 'Bij dokter Eardly.' Ik schrik. 'Er is toch niets met je?' (BHS 50) [énfasis en *is*, no en *toch*]

4.1) n.b. en un texto escrito puede haber ambigüedad; una frase como *dat heb ik je toch gezegd?*

puede ser una mera petición de confirmación (*ik geloof dat ik het je gezegd heb, klopt dat?*) o implicar un reproche (*ik weet dat ik het je gezegd heb, je kunt dat niet vergeten zijn*)

5) adverbio átono empleado para señalar insistencia en preguntas y exclamaciones:

ach, wanneer was dat toch (ook weer)?

wat is er toch met je?

Mijn moeder wilde weten wat ik toch de hele dag in die cafés deed. (GB2 93)

'Ga maar even een uurtje liggen,' zegt ze. 'Dokter Eardly heeft gezegd...' '...Wat heb ik toch met die dokter Eardly te maken?' (BHS 65)

wat ben je toch [een schat/eigenwijs]!

wat ben je toch voor een kerel!
houd je mond toch! begrijp het dan toch!
stil toch! kinderen toch!
Hitler een kind! Dat was toch wel het laatste wat hij zelf had kunnen verzinnen - maar zo zat de werkelijkheid blijkbaar in elkaar (...) (MSD 106)
- para secuencias como *wie is dat toch ook weer?*, ver → *alweer*

trouwens

1) marcador discursivo que señala la introducción de un elemento nuevo pero que confirma lo anterior

1.1) si se usa delante de la oración, lleva énfasis:

Toch heb ik - voor zover men het me toestond - loyaal meegewerkt. Trouwens, ik had niets anders kunnen doen - de tijd was nog niet rijp voor mijn denkbeelden. (NL083)

1.2) si se usa dentro de la misma, es átono:

'Waarom wil je opeens bier,' zegt ze. 'Dat zou ik trouwens eerst maar eens aan dokter Eardly vragen. Alcohol en medicijnen, dat gaat meestal niet samen.' (BHS 46)

Dat juffrouw Braun zwanger was van de chef was op zichzelf niet zo bijzonder. Zulke dingen gebeuren nu eenmaal, ook in vorstelijke kringen, vooral daar vermoedelijk. Het was mij trouwens al opgevallen, dat zij de laatste weken steeds weer haringen en augurken wilde eten. (MSD 106)

weer

1) adverbio temporal que indica repetición:

Mijn vriendin had weer eens geen tijd om mee te gaan (...) (DID 222)

2) adverbio átono que señala un nuevo elemento en una secuencia de sucesos:

Dat [ciertos problemas escolares] leidde dan weer tot wekenlang spijbelen en tenslotte werd hij van school getrapt (...) (MSD 62)

(...) dat betekent dat ik [un actor] hem moet belichamen, en dat betekent weer dat ik in zijn hoofd, zijn huid, zijn botten moet kruipen. (NL005)

Als Servelle zich overgeeft, vertelt hij dit tijdens zijn debriefing aan zijn overwinnaar duc Jean, en duc Jean vertelt het op zijn beurt weer aan zijn 'historiograaf' Jean d'Arras. (NL032)

2.1) a veces la secuencia de sucesos no se menciona explícitamente, sino que solo se implica:

wie ben jij nou weer? [je bent de zoveelste onbekende]

hoe moet ik dat nou weer rechtbreien? [dit is de zoveelste plooi die ik moet gladstrijken]

- cfr. → *alweer*

wel

1) adverbio adversativo

1.1) empleado con énfasis contrastivo:

'Dat kan jij niet,' zei ze. 'Jij dan wel?' zei ik. 'Ja', zei ze. 'Ik wel.' (NL078)

Die van drakenleer zijn het best, maar wel moeilijk te krijgen. (NL032)

Voor dat argument waren ze eerst niet gevoelig, later toch wel. (GB2 70/71)

Wel was het hem bekend dat een aantal familieleden zich bereid verklaard had financieel deel te nemen in de te stichten nieuwe onderneming. (HHT 32)

1.2) empleado con poco énfasis cuando se adjunta a un elemento que se pondera (*weliswaar*):

Ik bedoel, ik ben wel lelijk, maar geen braakmiddel. (NL036) [énfasis en *lelijk*]

(...) want de huisbaas beloofde wel veel, maar deed niks. (NL071) [énfasis en *beloofde*]

1.3) en su forma de empleo más débil, del carácter adversativo queda solo cierta reticencia:

dat is wel waar; daar heb je wel gelijk aan [énfasis en *waar* y *gelijk*]

is dat wel waar? het klinkt me zo vreemd in de oren [énfasis en *waar*]

2) adverbio átono que indica que se concede a algo una posición moderadamente positiva en una escala no cuantitativa (compárese el uso de *best*):

ik vind haar wel aardig; ik vind het wel lekker [no es que deje de gustarme]

3) adverbio átono que indica que algo ocupa una posición elevada en una escala cuantitativa (*niet minder dan*):

Langs het smalle pad zie ik tussen twee grote keien een 15, misschien wel 20 centimeter hoog mierennest (...) (NL087)

Het paleis van de sultan van Djogjakarta noem je de kraton en het was eigenlijk geen paleis maar een ommuurd gedeelte van Jogja. (...) er woonden wel een paar duizend mensen. (DID 199)

4) el adverbio átono *wel* se encuentra delante de un adverbio de grado o de un superlativo, ambos pronunciados con énfasis; *wel* refuerza aquí el significado del adverbio siguiente:

(...) de chef liet zich soms op een knie zakken om met één oog te controleren of alle glazen wel precies in het gelid stonden. (MSD 103) [énfasis en *precies*]

Ze kwamen in een zaal waar ze wat verbaasd bleven staan. Deze was wel heel verschillend van wat ze tot nu toe van de burcht hadden gezien! Niet bars en kaal, maat vol pracht en weelde. (DWW 49) [énfasis en *heel*]

Jullie zijn wel erg snel geneigd te capituleren. (NL043) [énfasis en *erg*]

4.1) puede haber riesgo de ambigüedad: el significado es distinto cuando *wel* se encuentra ante un

adverbio de grado pronunciado sin énfasis:

Door de eeuwen heen hadden mensen voor het transport van hun goederen vooral gebruik gemaakt van het landelijke net van waterwegen. Dat vervoer per schip verliep wel erg langzaam. (NL050) [énfasis en wel y en langzaam]

5) adverbio átono, usado a menudo en combinación con un *niet* sin valor negativo, que se emplea en exclamaciones y en preguntas ponderativas:

wat denken die mensen wel?!

Heeft iemand door hoe verschrikkelijk het allemaal wel is? (NL089)

Met [z'n] hoevelen wonen ze daar wel niet? (NL096)

Dat gaat dan wel erg langzaam, vind je niet? Hoeveel generaties zijn er wel niet nodig voor zo'n verandering? (NL031)

6) se usa con sentido ponderativo en la combinación *wel zo* + ADJETIVO/ADVERBIO:

dat lijkt me wel zo veilig [énfasis en wel y en veilig; significa: *dat lijkt mij [veiliger/het veiligst]*]

Daarop besloot De Jong dat het misschien wel zo verstandig was als hij zelf voor het bord plaatsnam. (NL050) [dat was misschien [verstandiger/het verstandigst]]

De bril werd nooit goed hersteld en omdat het leven zonder bril wel zo gerieflijk is, zette ik hem nooit meer op. (NL078)

6.1) a veces a este *wel zo* se le añade un *nog*:

laat mij het maar doen, dat lijkt me nog wel zo veilig

7) adverbio átono capaz de añadir varios tipos de matices:

Zij zal wel niet veel verdienen. (HDK 104) [suposición]

Het een en ander klopt nog niet, maar, zo zou je kunnen hopen, dat komt later wel. (NL059) [confianza, suposición]

Ik zei niets meer, ze kletste zichzelf wel klem. (DID 188/189) [confianza, suposición]

Het leek wel of de man kon zien in het donker. (NL035) [suposición cautelosa]

Toen waren we bij haar huis. Het was een oud huis. We moesten stil doen, zei ze. Dat begreep ik ook wel. (GB2 82) [contradicción]

'Ik neem wel een hapje van jou,' zegt [zij]. (GAZ 229) [aplazamiento]

'Zie je wel dat er wel gebeld werd zonet.' Ik knik. (BHS 20/21) [invitación al interlocutor a darse por (con-)vencido]

Is dat wel correct Nederlands? (NL031) [reserva, cautela]

(...) het fragment laat zien dat Van Basten wel degelijk Duits kent. Anders had hij wel eenvoudig de Nederlandse woordvolgorde aangehouden (...) (NL031) [suposición, contradicción]

7.1) el mismo adverbio se encuentra con sentido temporal o en expresiones temporales:

Als jong auteur is me dat wel gebeurd. (NL089) [énfasis en gebeurd, no en wel; *een keer, soms*]

[Hij] legde zijn handen op zijn wangen, zoals oudere vrouwen wel doen om hun gezicht smaller te laten lijken. (HDK 198) [soms]

Mijn moeder heeft haar weleens opgezocht. (GB2 76)

(...) het uitleven van de behoefte aan meer of minder gestructureerde beweging, ook wel aangeduid als dansen. (NL092) [soms ook, andere keren]

Ik heb mij wel vaker op iets verkeken. (PWE 122)

7.2) en frases como las siguientes, se ha debilitado el sentido temporal de *wel eens*:

ik zou wel eens willen weten waarom dat zo is

daar zou je nog wel eens gelijk in kunnen hebben

ZO

1) como conjunción condicional, *zo* se usa casi exclusivamente en fórmulas fijas como *zo je wilt, zo men wil* etc. y en constructies como *zo ... al* y *zo niet*:

Zo er al sprake zou zijn van een breuk in de jongste geschiedenis van Nederland, dan zou die in de jaren zestig te vinden zijn en niet in de bezettingstijd. (NL092) [énfasis en zo]

Aanvankelijk is er verbazing over het nieuwe medium, zo niet bewondering. (NL062) [énfasis en bewondering]

(...) of ik desondanks wilde tekenen voor de geleverde apparatuur? Zo niet dan moest alles weer mee terug. (NL032)

2) es común el uso de *zo* como adverbio de modo o de grado

2.1) en frases de carácter deíctico:

'Zo is het, Marek,' zei de cosmetisch chirurg, 'dat is mijn opinie. Als medicus.' (JGK 228)

Als je niet vervelend bent, gaan we straks rijden in een wagentje. Kijk, zo een. Zo'n wagentje, begrijp je, daar gaan we straks in rijden! (HDK 140)

Want als het erop aankomt, zo legt ze uit, houdt zij meer van dieren dan van mensen. (NL050)

2.2) otros usos del adverbio de modo/grado:

2.2.1) construcciones comparativas:

(...) ik vond het niet plezierig om op één lijn gesteld te worden met zo'n schrijver als N (...) (NL089)

Het nieuws van zo'n gebeurtenis als in de hoofdstad werkt op de verbeelding. (NL081)

Ik wist het wel toen ik zo oud was als jullie. (NL036)

2.2.2) frases de carácter ponderativo:

Je bent de laatste tijd zo onrustig. Je doet dingen die je je even later niet meer herinnert. Vreemde dingen. (BHS 50)

De goede Amsterdamse boekbinders, die aan zo iets moderns niet gewend waren (...) (NL077)

Ik zie me zelf nog steeds als een gozertje van twaalf jaar. Zo'n pleuris-aap, weet je wel. (NL076)

2.2.2.1) una variante de este uso da pie a la construcción idiomática *zo + ADJETIVO/ADVERBIO + als + VERBO*:

Je moet nooit teruggaan naar plaatsen van vroeger. (...) zoals pappa, die, zo oud als hij was, na mamma's dood de auto pakte en alle huizen afging waar hij samen met haar in had gewoond. (BHS 28) [interpretación: *ondanks zijn hoge leeftijd*]

2.2.3) seguido de ciertos sustantivos, *zo'n* puede tener sentido cuantitativo:

ik heb niet zo'n honger [significado: *niet zoveel honger, niet zo'n erge honger*]

We maakten ritjes met de auto, niet omdat ik er zo'n zin in had, maar vooral om de tijd te verdrijven. (NL073)

2.3) construcciones resultativas:

Maar de trein schokte zo heftig, dat de cijfers die hij opschreef allemaal even onleesbaar werden en allemaal even onbetrouwbaar. (HDK 112/113)

(...) een houten badhotel in Egmond (...) waar we ons splinternieuwe trouwboekje moesten laten zien, zo jong zagen we eruit (...) (BHS 65)

3) se emplea *zo* al principio de ciertas oraciones que formulan un ejemplo o resultado de lo que precede:

Gelukkig gebeurt er de laatste maanden ineens van alles. De post-docs nemen het heft in eigen handen. Zo werd onlangs in Utrecht een landelijk platform opgericht (...) (NL033)

Wenen leerde de koffie kennen toen de Turken, na een mislukt beleg in 1683, bij hun haastige vlucht enkele zakken koffie in hun legerplaats hadden achtergelaten. Zo werd ook Wenen een stad van beroemde koffiehuisen en vele variaties voortreffelijke koffie. (NL070)

4) delante de una expresión cuantitativa, *zo* y *zo'n* pueden adquirir sentido aproximativo; también se encuentran junto a palabras de tal sentido:

De weg lag zo'n driehonderd meter van het huisje vandaan (...) (NL050)

Ze had zo ongeveer alle ziektes van de wereld behalve aids. (GB2 75/76)

5) la expresión idiomática *iemand/iets heeft zo zijn (eigen) + SUSTANTIVO* tiene valor ponderativo:

Over en weer gaat men er a-priori van uit dat de ander een afwijkende cultuur heeft, die moeilijk te slechten barrières opwerpt. Ook Sadik Yemni, die toch al 28 jaar in Nederland woont, heeft zo zijn bedenkingen. (NL050) [reticencias de alguna importancia]

Ja, je bent allesbehalve een gemakkelijke vrouw. Je hebt zo je dodelijke kanten. (PWE 19) [no te faltan ciertos aspectos peligrosos]

(...) elk taalsysteem heeft zo zijn eigen voorkeuren en antipathieën, op basis waarvan het veranderingen doorvoert. (NL033)

Lezen, rekenen en schrijven, drie vrije kunsten die ik voor het schoolgaan moest beheersen. Mijn vader nam alle tijd om ze mij te onderwijzen en hij had zo zijn eigen methode. (DID 193)

6) *zo* puede funcionar como adverbio temporal, suelto o en compañía de palabras como *dadelijk* o *meteen*:

Je bent zo aan de beurt. (NL035)

Er is zo dadelijk ruim gelegenheid tot vragen. (NL095)

7) *zo* también funciona como interjección:

Zo, jongens en meisjes, na een maandje luieren gaan we er weer eens lekker tegenaan (...) (NL031)

8) *zo* figura en la frase adverbial *zo maar* (que también se escribe *zomaar*), en el sentido de *zonder speciale reden of bedoeling, zonder voorwaarden of bijzonderheden*:

ho, ho, dat gaat niet zomaar

Ook enkele uren later, toen Anna midden in het gazon zomaar wat stond te genieten van de onwezenlijke schoonheid van huis en park, besefte ze niet dat (...) (LTW 169)

[Iemand] pakte een boek van een hoge plank en ging ermee naar zijn plaats terug. Je mocht dus zomaar een boek uit een van de kasten halen! (HDK 103/104)

Jaap Buurman heeft een boek geschreven. Niet zomaar een boek. Niet zomaar een niemendalletje voor bij het haardvuur. Niet zomaar een tussendoortje (...) (NL084)

Procedencia de los ejemplos que llevan código:

BBZ	Abdelkader Benali, Bruiloft aan zee, Amsterdam, Vassallucci, 2003
BHS	Bernlef, Hersenschimmen, Amsterdam, Querido, 1985
BKS	Thea Beckman, Kruistocht in spijkerbroek, Rotterdam, Lemniscaat, 73° dr., 2004
BOW	H.M. van den Brink, Over het water, Amsterdam, Eldorado, 2008
DID	Adriaan van Dis, Indische duinen, Amsterdam, Meulenhoff, 1994
DWW	Tonke Dragt, Geheimen van het wilde woud, Amsterdam, Leopold, 10° dr. 1995
EKA	Willem Elsschot, Kaas, in: Verzameld werk, Amsterdam, P.N. van Kampen en Zn N.V., 4° dr., 1960
FAH	Anne Frank, Het achterhuis, Amsterdam, Prometheus, 56° dr., 2010

GAZ Arnon Grunberg, De asielzoeker, Amsterdam, Nijgh & Van Ditmar, 2003

GB2 Arnon Grunberg, Blauwe maandagen, Amsterdam, 8^e dr., Nijgh & Van Ditmar, 1994

GBM Arnon Grunberg, Blauwe maandagen, Amsterdam, Singel Pockets, 25^e dr., 2001

HDK Willem Frederik Hermans, De donkere kamer van Damokles, Amsterdam, Van Oorschot, 37e dr., 2003

HHT Hella S. Haasse, Heren van de thee, Amsterdam, Querido, 1992

HSO Hella S. Haasse, Sleutelooier, Amsterdam, Querido, 2002

JGK Marek van der Jagt [ps. van Arnold Grünberg], De geschiedenis van mijn kaalheid, Breda, De Geus, 2005

KKD Tim Krabbé, Kathy's dochter, Amsterdam, Prometheus, 2009

LTW Tessa de Loo, De tweeling, 43e dr., Amsterdam, Arbeiderspers, 2000

MBK Marga Minco, Het bittere kruid, een kleine kroniek, Den Haag, Bert Bakker / Daamen N.V., 1957

MIB Marcel Möring, In Babylon, Amsterdam, Meulenhoff, 1997

MPU Harry Mulisch, De procedure, Amsterdam, De Bezige Bij, 2008

MRR Charlotte Mutsaers, Rachels rokje, Amsterdam, Meulenhoff, 1994

MSD Harry Mulisch, Siegfried, een zwarte idylle, Amsterdam, De Bezige Bij, 2008

MTV Harry Mulisch, Twee vrouwen, Amsterdam, Meulenhoff, 2005

NIN Cees Nooteboom, In Nederland, Amsterdam, De Arbeiderspers, 1984

NL005 Tessa Veldhorst, Fantastisch realisme: Gollum als digitale acteur
<http://comcom.uvt.nl/e-view/04-2/inhoud.htm>

NL017 Arjan van Baest, Film en geluid
<http://comcom.uvt.nl/e-view/02-1/baest.htm>

NL022 Joost Raessens, Cinema and beyond
<http://comcom.uvt.nl/e-view/01-1/raes.htm>

NL029 Anke Werker, Jane Austen in de film
<http://comcom.uvt.nl/e-view/99-1/werker.htm>

NL031 Marc van Oostendorp, Columns in Neder-L
<http://nederl.blogspot.nl/search/label/columns%20Marc%20van%20Oostendorp>

NL032 De Archieven Willem Kuiper: Columns en Teksten
<http://www.neder-l.nl/newindex.html?http://www.neder-l.nl/archieven/miniatuurjes/>

NL033 Marc van Oostendorp, Columns in Neder-L
<http://www.neder-l.nl/newindex.html?http://www.neder-l.nl/archieven/miniatuurjes/>

NL035 Els Pelgrom, De kinderen van het Achtste Woud
http://www.dbnl.org/tekst/pelg001kind01_01/

NL036 Tirade (revista)
http://www.dbnl.org/tekst/_tir001200301_01/_tir001200301_01_0001.php#1

NL037 Tonke Dragt, Het geheim van de klokkenmaker
http://www.dbnl.org/tekst/drag001gehe01_01/

NL038 Luuc Kooijmans, De doodskunstenaar, De anatomische lessen van Frederik Ruysch
http://www.dbnl.org/tekst/kooi020dood01_01/

NL039 J.A.A. van Doorn, Gevangen in de tijd, Over generaties en hun geschiedenis
http://www.dbnl.org/tekst/door036geva01_01/

NL041 Tijs Goldschmidt, Het feest als slagveld
http://www.dbnl.org/tekst/gold002fees01_01/gold002fees01_01_0001.php

NL043 Bas Heijne, Hollandse toestanden, Nieuwe opmerkingen over Nederland
http://www.dbnl.org/tekst/heij016holl01_01/heij016holl01_01_0029.php

NL044 J.L. Heldring Heel ons fundament kraakt en andere kanttekeningen
http://www.dbnl.org/tekst/held004heel01_01/held004heel01_01_0001.php

NL047 Geert Mak, Nagekomen flessenpost
http://www.dbnl.org/tekst/mak_004nage01_01/

NL049 Stevan Nieuwenhuis, Ik ben omringd door debielen en ik voel me goed
<http://www.dbnl.org/titels/titel.php?id=nieu051ikbe01>

NL050 Wim Willems, Cultuur en migratie in Nederland. De kunst van het overleven
<http://www.dbnl.org/titels/titel.php?id=will034cult01>

NL051 Walter Prevenier en W.P. Blockmans, Prinsen en poorters
<http://www.dbnl.org/titels/titel.php?id=prev002prin01>

NL053 Willem van Toorn, Leesbaar landschap
http://www.dbnl.org/tekst/toor005lees01_01/toor005lees01_01_0013.php

NL054 A.F.Th. van der Heijden, Het hof van barmhartigheid
<http://www.dbnl.org/titels/titel.php?id=heij001hofv01>

NL055 Tijs Goldschmidt, Darwins hofvijver
http://www.dbnl.org/tekst/gold002darw01_01/

NL056 J.J. Woltjer, Tussen vrijheidsstrijd en burgeroorlog
http://www.dbnl.org/tekst/wolt014tuss01_01/

NL057 Patricia de Martelaere, Een verlangen naar ontroostbaarheid. Over leven, kunst en dood
http://www.dbnl.org/tekst/mart003verl01_01/

NL059 Gerard 't Hooft, De bouwstenen van de schepping
http://www.dbnl.org/tekst/hoof031bouw01_01/

NL060 Willem M. Roggeman, Beroepsgeheim 6
http://www.dbnl.org/tekst/rogg003bero06_01/colofon.php

NL061 Imme Dros, De Wolf die tegen water praatte
http://www.dbnl.org/tekst/dros001wolf01_01/

NL062 S. Dresden, Vervolging, vernietiging, literatuur
http://www.dbnl.org/tekst/dres001verv01_01/

NL063 Thea Beckman, Het wonder van Frieswijk
http://www.dbnl.org/tekst/beck017wond01_01/

NL064 Jan Nederveen Pieterse, Wit over zwart

http://www.dbnl.org/tekst/nede008wito01_01/
 NL065 A.J. Kox, Van Stevin tot Lorentz
http://www.dbnl.org/tekst/kox_001vans01_01/
 NL066 Rob Rentenaar, Groeten van Elders
http://www.dbnl.org/tekst/rent001groe01_01/
 NL067 Paul Biegel, Anderland
<http://www.dbnl.org/titels/titel.php?id=bieg001ande01>
 NL070 Wina Born, Eten door de eeuwen
http://www.dbnl.org/tekst/born009eten01_01/
 NL071 Tjalie Robinson, Schuilen voor de regen I, Meneer Martherus
http://www.dbnl.org/tekst/robi009verz01_01/robi009verz01_01_0025.php
 NL073 P.C. Kuiper, Ver heen
<http://www.dbnl.org/auteurs/auteur.php?id=kuip036>
 NL074 Herman Pleij, De sneeuwpoppen van 1511
http://www.dbnl.org/tekst/plei001snee01_01/plei001snee01_01_0001.php#1
 NL076 Piet Piryns, Er is nog zoveel ongezegd, Vraaggesprekken met schrijvers
http://www.dbnl.org/tekst/piry001eris01_01/
 NL077 Wim Schouten, Een vak vol boeken, Herinneringen aan veertig jaar leven in en om de uitgeverij
http://www.dbnl.org/tekst/scho066vakv01_01/
 NL078 Wim Hofman, Het vlot
http://www.dbnl.org/tekst/hofm009vlot01_01/
 NL079 Renaat Braem, Het schoonste land ter wereld
http://www.dbnl.org/tekst/brae012scho01_01/brae012scho01_01_0001.php
 NL080 Imme Dros, Annetje Lie in het holst van de nacht
http://www.dbnl.org/tekst/dros001anne01_01/
 NL081 Paul Biegel, De Rode Prinses
http://www.dbnl.org/tekst/bieg001rode01_01/bieg001rode01_01_0001.php
 NL083 Hans Freudenthal, Schrijf dat op, Hans. Knipsels uit een leven
http://www.dbnl.org/tekst/freu002schr01_01/
 NL084 Gerrit Komrij, Verzonken boeken
http://www.dbnl.org/tekst/komr001verz01_01/komr001verz01_01_0001.php#1
 NL085 Hugo Pos, Het doosje van Toeti
http://www.dbnl.org/tekst/pos_002doos01_01/
 NL087 Welkom bij de Gekooide Roos ad interim
<http://www.degekooideroos.nl/>
 NL088 Piet de Rooy en Henk te Velde. Met Kok
http://www.dbnl.org/tekst/rooy011metk01_01/
 NL089 Ischa Meijer, De interviewer en de schrijvers (samenstelling Connie Palmen, ed.)
http://www.dbnl.org/tekst/meij012inte04_01/
 NL090 T.A. van Dijk, De Rasoel-Komrij affaire. Een geval van elite-racisme
http://www.dbnl.org/tekst/dijk012raso01_01/
 NL091 Ileen Montijn, Leven op stand 1890-1940
http://www.dbnl.org/tekst/mont023leve01_01/
 NL092 Hans Righart, De eindeloze jaren zestig
<http://www.dbnl.org/titels/titel.php?id=righ002eind01>
 NL093 Aart van Zoest, Nederlands, poëtisch
http://www.aartvanzoest.nl/nederlands_poetisch
 NL094 N.N.
<http://www.lavaliterair.nl/archief/lava16.1.pdf>
 NL095 N.N.
<http://www.kortproza.nl/groeiroman/over-de-groeiroman/>
 NL096 Paul Cooijmans, Korte verhalen
<http://www.paulcooijmans.nl/proza/kort.html>; <http://www.paulcooijmans.nl/proza/kort2010.html>;
<http://www.paulcooijmans.nl/proza/tijdheren.html>; <http://www.paulcooijmans.nl/proza/altijdeenmeer.html>
 NL098 N.N.
<http://www.verhalenonline.nl/site/>
 NL100 N.N.
<http://www.literatuurgeschiedenis.nl/lg/20ste/literatuurgeschiedenis/index.html>
 NPA Cees Nooteboom, Philip en de anderen, Amsterdam, Arbeiderspers, 1981
 NPV Cees Nooteboom, Paradijs verloren, Amsterdam, Atlas 2004
 PAV Rascha Peper, Alle verhalen, Amsterdam, L.J. Veen, 1997
 PWE Connie Palmen, De wetten, Amsterdam, Prometheus, 35^e dr., 2005
 RXN Maya Rasker, Xenia, Amsterdam, Augustus, 2005
 TPJ Jan Terlouw, Pjotr, vrijwillig verbannen naar Siberië, Rotterdam, Lemniscaat, 25^e dr., 2005
 VN Vrij Nederland, revista semanal, Amsterdam
 VRE Simone van der Vlugt, De reünie, Amsterdam, Anthos, 2004
 WHH Leon de Winter, Hoffman's honger, Amsterdam, De Bezige Bij, 15^e dr., 2000

Bibliografía consultada:

Johan van der Auwera & Willy Vandeweghe red., Studies over Nederlandse partikels [voorgesteld op het eerste Nederlands Partikelsymposium, Wilrijk, Universitaire Instelling Antwerpen, 31 mei 1983]
Wilrijk, Universitaire Instelling Antwerpen, 1984

Ad Foolen, De betekenis van partikels: een dokumentatie van de stand van het onderzoek, met bijzondere aandacht voor *maar*
tesis doctoral, Katholieke Univ.Nijmegen, 1993
ISBN 90-373-0186-X

Gerhard Helbig, Lexikon deutscher Partikeln
Leipzig [etc.], Langenscheidt, 3a ed., 1994
ISBN 3-324-00310-5